

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: 431-6344

VOL. LII

Birželis — June 5, 1967

Nr. 64

ILIUSTRUOTAS TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

PASIKEITIMAI SOVIETIJOJE

SAUGUMO SEFO SEMIČASTNY PAŠALINIMAS
VISŲ KRAŠTŲ KREMLINOLOGISTUS PASKA-
TINŲ PASPEKULIUOTI SOVIETŲ SĄJUNGOS
REŽIMO PASIKEITIMO GALIMYBĖMIS. — IŠ
NAUJO 'BOSO' ANDROPOVO PASKYRIMO IŠ-
VEDAMA, KAD BREŽNEVAS SUSTIPRINO SA-
VO POZICIJAS.

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Saugumo organizacija yra svarbiausias kiekvieno totalinio režimo ramstis. Kas jai vadovauja, kritišku metu paprastai pasako paskutinį žodį. Už tat, gali sakyti, buvo visai logiška, kad paskutinis Stalino laikų saugumo šefas Berija pats save skaitė Stalino įpėdiniu. Kad to išvengus, kiti varžovai suruošė jam spastus ir... sušaudė.

Chruščiovas stengėsi saugumo priekyje pastatyti savo žmones iš priaugančių vadų tarpo. Jis patikėjo tą svarbiausią administracijos šaką komjaunimo vadams Aleksandrui Šešepinui ir Vladimirui Semičastny. Jie abu prisidėjo prie Chruščiovo nuvertimo ir atrodė, kad ypač pirmasis padarys nemažą karjerą. Savaimė aišku, kad jų būklė Kremliaus valdovų grupės: bu-

rokratai — valdininkai, kurių priešakyje stovi premjeras Kosyginas, ir partijos darbuotojai su gen. sekretorium Brežnevu priekyje.

Savaime aišku, kad jie visi yra ištikimi komunistai, tačiau jau jų užimamos vietos — vieni administruoja, kiti prižiūri ir duoda, švelniai tariant, sugestijų — veda prie tam tikro priešiško. Už tat dauguma Kremliaus reikalų žinovų užsienyje buvo linkę skirti Kremliaus valdovus į dvi natūralias frakcijas: valstybės ir partijos pareigūnus.

Saugumo organizacija tarp tų dviejų grupių stengėsi išsilaikyti autonominiai, tačiau j tai su nepasitikišimu žiūrėjo ir pirmoji ir antroji grupė. Visų pirma, abiejų grupių pastangomis iš tiesioginio kontakto su saugumo organizacija buvo pašalintas Šešepinas, kuris gavo pakėlimą pačios partijos hierarchijoje. Visagaliu saugumo bosu liko Semičastny, kuriam dabar tik 43 metai. Kaip ir Šešepinas, jis stengėsi iškelti savo organizacijos nuopelnus.

Pasirodė visa eilė filmų ir knygų, kuriose buvo garbinami sovietų šnipai ir kiti slapsti agentai, kas nebuvo daroma Stalino laikais. Vokiečių žurnalistas Richard Sorge, kuris iš Japonijos sovietams pranešė vokiečių užpuolimo tikslą datą (kam sovietai tačiau nepatikėjo), beveik penkiolika metų po jo mirties pralinkus buvo pakeltas į "Sovietų Sąjungos herojus".

Savaime aišku, kad saugumui nemažai galvosūkių sukėlė nuotaukos intelektualų tarpe. Semičastny Pasternaką pavadino 'blogesniu už kiaulę', rašytojams Siniavskii ir Danieliui buvo iškeltos viešos bylos. Bet tas griežtumas nesutrukdė nei pulkininko Penkovskio bendradarbiavimui su Vakarų žvalgybomis nei pagaliau Stalino dukters pabėgimui. Maža to, sovietų žvalgybininkai užsieniuose patyrė labai daug nesėkmių. Kai du aukštesni žvalgybos pareigūnai neseniai 'viešėjo' Amerikoje, jų veikla čia nuo pirmos dienos nebuvo FBI paslaptim.

Atrodo, kad šitos klaidos davė progos Semičastny 'valstybės labui' perkelti kiton tarnyboje — į Ukrainą. Ir iš naujo 'boso' paskyrimo galima spręsti kuri grupė: Kosygino ar Brežnevo, savo žinion perėmė saugumą.

Naujas bosas Juri Vladimirovič Andropovas, 53 m., yra saugumo organizacijai, taip sakant, pašalietis. Jis iki šiol dirbo paties Brežnevo žinioje, paskutinius 10 metų tvarkydamas santykius tarp Kremliaus užsienio komunistų partijų. Jo didžiausias nuopelnas yra bendradarbiavimas Vengrijos sukilimo numalšinime — 1956 m. jis buvo

ambasadorium Budapešte. Santykius su užsienio kompartijom jam sekėsi ne taip jau laimingai tvarkyti. Paskutinėje užsienio komunistų konferencijoje Karlsbade, šių metų balandžio mėn., kompartijos vadai stengėsi įrodyti savo galimai didesnę nepriklausomybę nuo Kremliaus tiek ideologijos ir ūkio tvarkymo srityje.

Kol kas iš Andropovo paskyrimo galima padaryti tik tokią išvadą, kad Brežnevas asmeniškai sustiprino savo įtaką saugumo organizacijoje ir tuo būdu mažiau liko vietos kuriam nors perversmui iš valdininkijos ar karininkijos tarpo. Režimo sušvelnėjimo tačiau sunku tikėtis, ypač kai yra proga jį pagriežinti. Vietnamo karo eskaliacijos ir Artimųjų Rytų krizės proga. Tačiau galimas daiktas, kad piliečių 'priežiūra' bus kiek subtilesnė, o patys saugumiečiai mažiau girsis savo žygdarbiais. Andropovo paskyrimo proga kilusiu sąmyšiu pasinaudojo tik rašytojai. Paskutiniame jų suvažiavime tylos minute buvo pagerbti mirę kolegos. Jų tarpe buvo įsprausta ir Boriso Pasternako pavardė.

DAR VIS VĖLUOJASI...

Gegužės 7 d. smarki liūtis praardė geležinkelio pylimą tarp Rokiškio ir Obelių ir iš Karaliaučiaus į Maskvą einančio prekinio traukinio garvežis su aštuoniais vagonais nuėjo nuo bėgių. Traukinių eismas tame ruože buvo sustabdytas pusantros paros.

Naujiene viešajame Lietuvos gyvenime yra tai, kad apie šį įvykį pranešė vilniškė TIESA, ir pranešė šį kartą sugaišusi tik viena... savaite, gegužės 14 d. Tai galėtų būti atžymėta kaip kelių šimtų nuosimčių pažanga, nes ligšiol, jei iš viso būdavo pasiryztama apie tokius įvykius prasiarti, tai nebent po keleto mėnesių. (E)

VIESAS PAREIŠKIMAS

Šiomet, minint 30 metų sukaktį nuo pirmųjų Lietuvos pergalų Europos krepšinio pirmenybėse, Šiaurės Amerikos Lietuvių Fizinio Auklėjimo ir Sporto Sąjungos visuotiniam suvažiavimui pritarus ir centro valdybai pavedus, pradėjome III-sios krepšinio išvykos planavimo darbus.

Ištyrę Pietų Amerikos, Australijos, Azijos ir Europos valstybių sąlygas, siūlome 1968 m. surengti krepšinio išvyką, kuri apjuostų visą žemės rutulį, pasiekiant Naująją Zelandiją, Australiją, Aziją (Indoneziją, Malaziją, Filipinus, Tailandą, Japoniją ir t.t.) ir Vakarų Europą.

Šiuo žygiu lietuvių sportuojantis jaunimas įsijungtų į Lietuvos Nepriklausomybės sukaktuvinių metų atžymėjimą. Mes tikime, kad šiam žygiui pritaris ir laikui atėjus parems visa lietuvių išeivija.

Drauge pareiškiame, kad mes neturime nieko bendro su šiuo metu kai kurių asmenų organizuojama krepšinio išvyka į okupuotą Lietuvą.

Krepšinio Išvykos Studijinis Komitetas

Prie senos klėtės Lietuvoje...

SESERIJOS VADOVIŲ SUVAŽIAVIMAS KANADOJE

Nedidelė Kanados lietuvių bendruomenė St. Catharines, Ont., sujudo, nes nematytos viešios pradėjo plaukti iš įvairių vietovių į šį ramų kampelį. Gegužės 6 ir 7 d.d. šį Kanados vietovę sutraukė nemažą būrį LS Seserijos vadovų į suvažiavimą. Susirinko virš 70 dalyvių iš Toronto, Hamiltono, St. Catharines, Montrealo, Delhi New Yorko, Elizabetho, Waterbury, Bostono, Rochesterio, Buffalo, Clevelando, Detroito ir Chicagos. Jų tarpe dalyvavo vyriausia skautininkė v.s. M. Jonikienė ir dvylika seserijos vadovų narių.

Šis suvažiavimas buvo šaukiamas apsvastyti aktualiems seserijos reikalams, išgirsti apie atskirų vietovių veiklą ir problemas, pasidalinti nuomonėmis ir vadovėms artimiau susipažinti. Svarstymai ir pasikeitimas nuomonėmis vyko nuotoliniu būdu, širdžioje ir tikrai draugiškoje nuotaikoje. Gegužės 6 d. buvo skirta atskirų vietovių pranešimams ir iškilusių problemų svarstymui. Vakare įvyko lauzas - vakarojimas. Dalyvaujant svečiams ir vadovėms buvo nuotoliniu būdu praleista pora valandų. Gražiai pasirodė talentingos jaunosios St. Catharines skautukės, taip pat ir kitų vietovių programos dalyvės. Laužą pravedė s. J. Mikutaitienė.

Gegužės 7 d. skautės vadovės dalyvavo šv. Mišiose, kurias aukėjo T.B. Bagdonas, OFM. Po pamaldų įvyko įspūdinga visų dalyvių sueiga, kuri buvo skirta plačiajame pasaulyje gyvenančioms lietuvaitėms skautėms prisiminti Vieningumo jausmą itin jautriai išgyvenom, kai ant pasaulio žemėlapiu kelios vadovės prisegė vėliavėles kraštų, kur lietuvių skaučių dabar gyvenama, o vyriausia skautininkė v.s. M. Jonikienė uždegė žvakelę skirtą Lietuvos skaučių prisiminimui. Sueiga paruošė ir pravedė s. A. Namikienė. Po sueigos vadovės dar privačiai tarpusavyje pabendrauvo, pasidalino

įspūdžiais ir skubėjo rengtis kelioms dienoms.

Kad šis suvažiavimas taip gerai pavyko ir liko malonūs jo prisiminimai esame dėkingos mus priėmusiems šeimininkams ir visai lietuviškai St. Catharines bendruomenei. Nuo pat šio suvažiavimo organizavimo pradžios ir per šias dienas didelį darbą atliko mieloji vietininkė s. M. Gverzdienė, kuri su nenuilstama energija ir tikrai džiūkišku nuoširdumu paruošė šį priėmimą. Suvažiavusios vadovės rado malonų prieglobstį tėvų marijonų vedamoje lietuvių parapijoje. T.B. Bagdonas, OFM ir mus ypatingai globojęs T. B. Mikalauskas parodė didelį svetingumą. Maloniai nustebom ir visos bendruomenės mums parodytu vaišingumu. Sesės vadovės tai ypatingai pajuto, kai buvo priimtos nakvynei vietinių lietuvių namuose. Mus vaišinusios šeimininkės išskėlė tikrą puotą. Viensiem jiems suvažiavimo dalyvės reiškia nuoširdžių padėką.

Greit praėjo tos malonios valandos vaišingų globėjų ir mielų sesių draugystėje. Gražius

pūdžių lydimos, giedroji nuotai-koj išskubėjo sesės vadovės namus tęsti savo darbo lietuviškoje skautybėje.

I. K.

IŠ BATUN VEIKLOS

BATUN (Baltic Appeal to United Nations) posėdyje buvo aptartas visame pasaulyje prieš Anglijos konsulatų ir ambasadų įvykęs protestas prieš Anglijos bandymus perduoti Baltijos aukšą sovietams. BATUN organizuota akcija buvo efektinga ne vien žmonių sutraukime įvairiose vietovėse, bet ir pasaulio spaudos dėmesio patraukime.

BATUN'UI vadovauja p. Jonas Balkūnas, kuris kartu yra ir lietuvių sekcijos pirmininkas. Latviams vadovauja kun. Norbert J. Trepsa, o estams inž. Heino Ainso. BATUN'o adresas: 2789 Schurz Avenue, New York, N. Y. 10465, telef.: 212 — 823-2237.

BATUN veikėjai: Nastutė Umbrazaite, prel. Jonas Balkūnas, Dagmara Vallens, kun. Norbert J. Trepsa ir inž. Heino Ainso. Dr. R. Paegls nuotrauka

Bendradarbiavimo piršliai...

K.S. KARPIUS

Vytautas Širvydas savo skiltyje "MES", Vienybės 6-me ir 7-me numeruose, žarstydamas palaidus sakinius, liedamas gyvus ir jau mirusius, senuosius ir naujosios išieivius, ir Vilniuje Gedimino bokštą ir Jeruzalę, ieško priemonių įtikinti jo peršamo "bendradarbiavimo su kraštu" reikalingumą. Tikrina, apsiartydamas, kad tai nereikštų kolaboravimo - bendradarbiavimo su bolševikiniu Lietuvos okupantu.

Mirusį Juozą Tysliavą (kurio pelenus jo žmona nuvežė į Vilnių palaidoti) Širvydas bando perstatyti lyg turėjusį teisę palikti mums privatumą kolaboruoti. Tautinės srovės žmonės barą už nerėmimą jo užgaidos.

Nr. 6-me Širvydas pradeda: "K.S. Karpius (Dirvoje) savu laiku rašė esąs "Savotiškai įsitikinęs, kad naujieji ateiviai nutraukė ryšius su Lietuvoje likusiais".

Kurie skaitė Dirvoje Karpius pareiškimus, prisimins, kad buvo stengiamasi įtikinti Širvydą, jog naujieji ateiviai, atmesdami bendradarbiavimą su Kremliaus bernais, kiek sąlygos leidžia su savaisiais likusiais Lietuvoje bendradarbiauja, palaiko ryšius laiškais, siunčia siuntinius, ir t.t.

Širvydas prikiša naujesiems ateiviams keliavimą visur kitur, net iki Jeruzalės, "bet ne į Vilnių, kad iš Gedimino bokšto, kaip Maironis, dirstelti į mūsų sostinę".

Jis nori, matomai, kad tremtiniai, buvę Sovietų bolševikinio okupanto sąrašuose ištrėmimui ar mirčiai, laimingai ištrūkę,

klausytų jo ir važiuotų į Lietuvą.

Pasigavęs Dr. B. Nemicko sakinių, tikrina, kad jis esąs vienas tokių, kuris sekdamas "Vienybės per 80 metų skelbtą laisvos minties gerbimą" (palankumą bendradarbiautojams), "Vienybės Lietuvninkų" pradžioje per eilę metų buvo dvasiškų apibūtinama, cenzūruojama, jokios laisvos minties visus 80 metų skelbti negalėjo.

Vietoje graudenus kitus grįžti Lietuva pasigėrėti, su žmonėmis pabendrauti, patartina pačiam Širvydai nuvažiuoti ir pa praktikuoti savo peršamą gerą kitiems.

Atsakančių važiuoti priežastis "lietuvis su lietuviu pabendrauti" jis vadina "sukurtu baubiu". Sako, "reikia rasti atitinkamus išieivio lietuvių ryšius su lietuviu Lietuvoje". Rūgoja, kad "vietoje svarstyti tikrąją temą (jo peršamą bendradarbiavimą - K) visi pasisakančieji kiša savo išsvajotą bendradarbiavimą su bolševikiniu okupantu. Ne jau Lietuvos žmonės jau pasidarė visi bolševikiški okupantu?" klausia jis.

Jis tikrina, kad Lietuvon nuvykę visi bus maloniai priimti, kad jokio kolaboravimo su svetimu okupantu nebūsią. Argi taip?

Sakykime, Širvydas pasimoniai vyktyti į Lietuvą. Kas seką? Gauti leidimui įvažiuoti į Sovietų imperiją, iš pat pirmo žings-

nio reikia pripažinti bolševikinį okupantą teisėtu Lietuvos valdytoju.

Iki pat išvykimo atgal iš Lietuvos, reikalinga kolaboruoti, nušizėminusiai sutikti pildyti griežtus nuostatus, kokius patieks Sovietų agentai čia pat; turės vyktyti per Maskvą, ne tiesiog į Vilnių, kaip norėtų.

Bolševikinio okupanto taisyklės į Lietuvą įvažiuoti buvo nesenai paskelbtos mūsų spaudoje. Tuo pat laiku ir JAV Valstybės Departmentas paskelbė įspėjimą vykstantiems į Sovietų rojų kaip kolaboruoti su valdininkais norint parnešti savo sveiką kailį atgal.

Tikrai, ne visi lietuviai pasidarę bolševikiniu Lietuvos okupantu, bet pasidariusieji svetimo okupanto bernais tvarko kaip okupanto įsakytą.

Savo rezginyje Širvydas užklūva už naujų ateivių; lygnorėtų pasakyti, kam jie buvo į Ameriką įleisti... (Mūsų šionaitiniai raudonukai juos vadino nusikaltėliais, kriminalistais jeigu iš Lietuvos bėgo...)

"Apie pavydą seniams taip pat ne nuo šiandien prirašė aibes faktų. Jei Dirva išlaiko tiesią tautininkų liniją nieko stebėtino, nes ją juk dabar kontroliuoja ne Amerikos, bet Lietuvos tautininkai", sako jis. Ne jau jis tiki, kad senieji tautininkai būtų lenktyniavę su Vienybės piršti kolaboravimu?

Tikrumoje tai SENIEJI pavydėjo naujesiems, ne naujieji seniesiems. Širvydas kodėl tai dėl naujųjų neišsitenka. Atvykę nelaimės prisipirti, naujieji čia susidūrė su pavydu ir redakcijose, ir bažnyčiose, ir susivienijimuose, net ir vietinėse organizacijose. (Pav. Clevelande, Lietuvių Kultūrinio Darželio sąjungoje senieji piestu stojo neįsileisti naujųjų, nors labai reikalinga, kad naujieji pasiruošų perimti į savo globą.) (Negiriu naujųjų daugelio, kurie statosi "mandrais" prieš senuosius.)

Sirgdamas bendradarbiavimo liga, toliau dar daugiau keistų priekaištų naujesiems iškasas:

"Būdingas Karpius nučiuožimas ryšių (su Lietuvos žmonėmis - K.) atveju. Pradžioje sako esąs vienas nedaugelio su Lietuvos žmonėmis bendradarbiavimo šalininkas, Netrukus sako: TS seimas aiškiai pasisakė prieš bendradarbiavimą su bolševikiniu okupantu".

Kas tas TS? Tai 1963 metais įvykęs St. Louis mieste Tautinės Sąjungos seimas. Matomai, jam išsibagė medžiaga, nuėjo ketveris metus į praeitį, toliau tikrindamas, kad Lietuvoje jokio svetimo okupanto nesama.

Jis klausia: "Kas TS seimui ryšių klausimą ryškino? Tautosakos žinovas ir medicinos gydytojas". Juos jis palygina kurpiui imančiam pyragus kepti.

Taigi: Kokią teisę savinasi Širvydas išievių su Lietuvoje likusiais bendradarbiavimo klausimą ryškinti?

Tautosakos žinovas, ir medicinos gydytojas buvo Basanavičius, ir kiti daktarai, Kudirka, K. Grinius ir t.t., -- seniau. Jie aiškiai skelbė kas yra mūsų tautos okupantas, pavergėjas, priešas -- ir geri lietuviai jų paklausė kovojo.

Širvydas siūlo atkviesti čia kokį ansambluką ar panašiai, ir pasiūsti ką į Lietuvą mainais. Ir čia jis nori užgindėti nebūvi-

mą kolaboravimo, nors tai būtų įrodymas kad mes užgiriame Kremliaus Lietuvoje pastatytus bernus.

Kalbant apie pasikeitimus, lai Širvydas važiuoja, bet už jį nebus prašoma nieko mainais.

Karpius su naujaisiais sugyveno gražiai iš pat pirmųjų jų atvykimo dienų. Dirvą jiems perleido suprasdamas, kad laikraštis jiems labiau reikalingas negu mums seniesiems. Karpius dirba su jais įvairiose organizacijose, ir jie už Karpių balsuoja daugiau negu už savo kandidatus valdybų rinkimuose.

Nepripažindamas naujųjų pusei nieko gero nuveikiant, Širvydas vėl įvelia savo rašinyje savo patroną poetą Tysliavą, per drąsiai priskirdamas jam nuopelnus, kurių jis nei paskui Karpių sekdamas senojoje išieivijoje neužsitaravo. Nr. 7-me jis rašo:

"Vienybę leisti ir redaguoti paėmęs, poetas Tysliava susitarė su Dirvos Karpiu, bei New Yorko, Chicagos ir Clevelando tautininkais sudaryti tvirtą sąjungą. 1941 metais Bačino vasarvietėje buvo pasitarimas kur dalyvavo ir prezidentas Smetona. Tačiau ne visos idėjos buvo suglaudintos, ir sąjunga pradėjo gyvuoti tik 1949 metais..."

Girdėjo Širvydas skambinant...

Bačino vasarvietėje, Tabor Farmoje, 1941 metais buvo įsteigta energinga Lietuvai Vaduoti Sąjunga, iki 1948 metų atsizymėjus nepaprasta veikla Lietuvos bylos atveju. (Tysliava tada Tabor Farmoje nedalyvavo.)

Tautinę Sąjungą įsteigti nereikėjo Tysliavai susitarti su Karpiu, nes LVS laikotarpiu veikė ir A.L. Tautininkų Centras, jo pirmininkas Vytautas Abraitis darbovis įsteigti bendrą tautinę organizaciją, kai 1948 metais LVS likvidavosi ir tautininkai sugrįžo į ALT. Tada pradėjo veikti taip pat stipri AL Tautinė Sąjunga. (Apie tai plačiau rašiau Dirvos bal. 28 d. numeryje).

Tautininkų Centrai apie 10 metų veikiant, valdyba buvo pasirinkusi organu Dirvą, ne Vienybę, nors valdyba gyveno New Yorke. Tas taigi daug ką pasako priešingai Širvydo aiškinimams apie sąjungas.

Kai 1953 metais Tabor Farmoje įvyko A.L. Tautinės Sąjungos seimas, manau daugelis dalyvių atsimins šį vaizdą: Karpius su Tysliava ilgą pasivaikščiojimą tuščiu keliu greta vasarvietės namų. Tiek tik pasakysiu: Tysliavai nepavyko įtikinti Karpius, kad tautininkams užtektų aukas duoti tik Vienybei ir Dirvai, ne kokiai ten sąjungai išlaikyti.

Vienybės nr. 7-me, greta Širvydo rašinio telpa toks pranešimas:

"Vienybės administracija šiomis dienomis išsiuntinėjo virš \$10,000 vertės sąskaitų savo skaitytojams įsiskolinusiems už prenumeratą".

Tas pasako, kad tokia laikraščio linija tik atšaldė skaitytojus. Priminimas, kad jie skolingi virš \$10,000, rodo nemokėjimą keletą metų. Taigi, geros valios lietuviams mažai rūpi, kad tas laikraštis gyventų...

HELP WANTED MALE

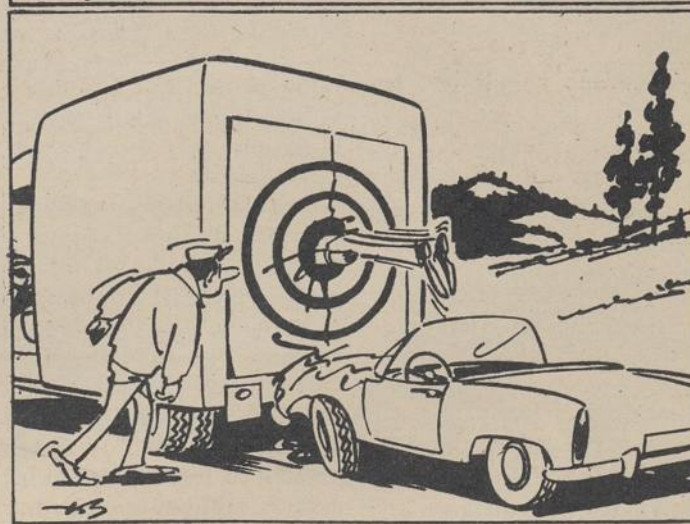
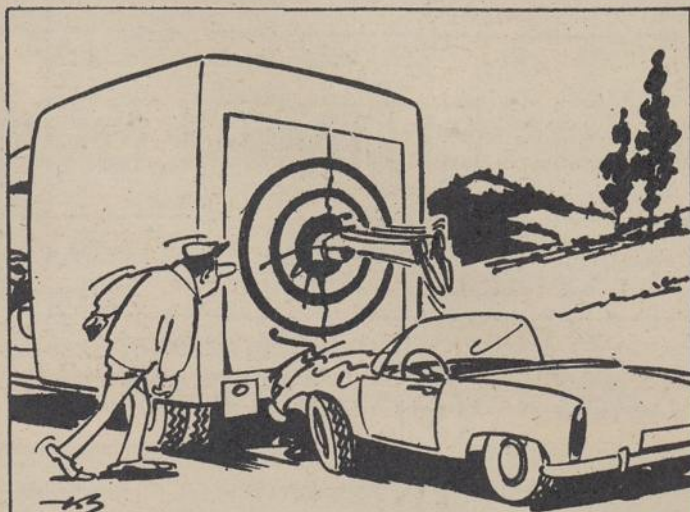
WANTED: EXPERIENCE GLAZIERS (20)

Must have experience in store front metals.

IMPERIAL GLASS & DOOR CO.
6517 Bessener St.
Cleveland, Ohio
216-271-2200

Septynių skirtumų galvosūkis

Kopijuodamas piešinį, dailininkas tyčia padarė septynis klaidas. Palyginkit abu piešinius ir bandykit surasti tuos septynius skirtumus.

Teisingą sprendimą rasite šiame numeryje kitoj vietoj.

LIETUVI.

Lietuvių Bendruomenės New Yorko Apygardos valdyba kreipiasi į lietuvišką visuomenę prašydama pagalbos lietuvių kopyltstulpiui (New Yorko pasaulinės parodos kryžiui) išlaikyti New Yorko Flushing Meadows Parke.

Kopyltstulpis, būdamas Lietuvai laisvės troškimo ir reikalavimo simboliu, turėtų sulaukti visų lietuvių, ne tik New Yorke, bet ir visoje Amerikoje dėmesio ir paramos.

Reikalingos lėšos kopyltstulpiui atnaujinti ir jį

priziūrėti pagal N. Y. miesto nustatytą tvarką. Lėšos reikalingos skubiai.

LB New Yorko Apygardos sudarytas komitetas kopyltstulpio reikalams tvarkyti (P. Wytenus — pirm.) deda dideles pastangas, kad Lietuvos laisvės atstatymo byla šiuo simboliu kopyltstulpiu būtų nuolatos amerikiečiams priminama.

Aukas, (kad ir tik \$1.00) siųskite kryžiaus komiteto išdininkui adresu: V. Padvarietis, 87-40 127th St., Richmond Hill, N. Y. 11418.

LB New Yorko Apygardos Valdyba

CHICAGOS LIETUVIŲ ISTORIJA

Alekso Ambrose knyga, aprašanti paskutinių 90 (1869-1959) metų Chicago lietuvių gyvenimą ir jų atliktus darbus. 664 psl. Kietais viršeliais \$10.00, minkštais \$8.00. Išleido Amerikos Lietuvių Istorijos Draugija.

Knygoje aprašytas pirmas Chicagon atvažiavęs lietuvis, pirmos lietuvių kolonijos, jų suorganizuotos šalpos draugijos, statybos bažnyčios, įsteigti laikraščiai, kurių viso buvo 121, 41 teatro draugija, 48 pasaulietiški chorai, 9 bažnytiniai ir 314 veiklesnių žmonių biografijos. Duoti dokumentuoti katalikiškų, socialistinių, laisvamanisčių ir kitų organizacijų atlikti darbai, įsteigtos mokyklos, skaityklos, bankai ir kt.

Norintieji šią knygą įsigyti, prašomi parašyti čekį arba Money Orderį.

AMERIKOS LIETUVIŲ ISTORIJOS DRAUGIJOS vardu ir pasiūsti:

1739 So. HALSTED ST., CHICAGO, ILL. 60608.

VASAROS ATOSTOGAS

kviečiame praleisti CAPE COD'E

MEŠKOJE

CAPE COD žaluma; ATLANTO vanduo šildomas Golf'o srovės; SILVER BEACH smėlis; Lietuviška aplinka ir geras maistas, suteikia puikias sąlygas pavasaroti bei pailsėti.

SPORTO mėgėjams: sail-fish būriuoti, teniso aikštė, ping-pong, krocketas.

Vakare TĖVAMS išvykus priziūrėti vaikai.

SEZONĄ pradėdame BIRŽELIO mėn. 18 d.

MEŠKA

42 BEACH STREET

MONUMENT BEACH

CAPE COD, MASS.

Tel. (617) 759-3251

Viešėdami Chicagoje pirkite naujoj modernioj

PARAMA-

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKA

ČIA GĖRIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. Asbach Uralt Import. brandy 5th — \$5.49
2. M. & Moore 5 years old 86 proof Whiskey 5th — \$3.19
3. Cointreau Liqueur & Brandy 5th — \$4.95
4. Chateau De PARAMA New York State Champ. Bot. — \$2.98
5. French Bordeaux Whine 5th — \$0.98

6. May Wine Imported From Germany 5th — \$0.98
7. Imported 5 Star Greese Brandy 5th — \$1.98

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

DIRVA

The Lithuanian Newspaper

Established 1915

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: 431-6344.

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

Published every Mon., Wed., and Fri. except in case of
Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina:
pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais,
išskyrus šventes.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis ir Vytautas Gedgaudas

Menkavertiškumo jausmas

Pakėlę telefono ragelį ir išgirdę kalbant angliskai, prancūziskai arba vokiškai, vien tik iš kalbėsenos, taršenos, žodyno ir sakinių darybos susidarysime vaizdą apie kalbėtojo išsilavinimą, išprusimą ir kultūringumą. Bet to jokiu būdu negalėtume suvokti, išgirdę lietuvių kalbą. Nebent kalbėtojų gerai savo profesijai pasirušęs aktorius arba kalbininkas — jų kalba paprastai būna taisyklingai literatūrinė, o kiti, net intelektualai, dargi lietuviškas gimnazijas ir universitetus baigusieji, dažniausiai kalba daryta, negramatiška, paprasčiausiai sumenkinta lietuvių kalba. Tiesa, iš tarmiškumo dažnai atspėsime kalbėtojo kilmę: ir dešimt universitetų baigusį žemaitį atpažinsi, lygiai taip pat, kaip ir dažną skotą arba švabą, kalbantį angliskai bei vokiškai. Bet tai jau nieko bendro neturi su kalbos kultūra, tik su tarsena.

Lietuviai, atrodo, tiesiog tingi teisingai savo gimtąją kalbą kalbėti. Tūlas sakoma: kalbu "kaip visi", tik rašyti tai jau reikia teisingai. Bet ar rašo? Redakcijose matant atsiųstuosius Lietuvos universitetų įvairiaip diplomuotų autorių rašinius, akys tiesiog raibsta nuo klaidų gausos. Kai prieš porą metų redaktorius vienam labai produktyviam mūsų spaudos bendradarbiui pasiūlė kiek kruopščiau savo straipsnius apdoroti, autorius atšovė: tai redaktoriaus darbas. Lyg taisyklingas gimtosios kalbos mokėjimas būtų išskirtinis redaktorių draustinis!

Tie redaktoriai jau seniai nebeįveikia kalbos klaidų apsto, įsiveržiančio į laikraščių skiltis. Beje, daugelio redaktorių kalbos mokėjimas taip pat nėra itin tobulas. Paliekant žurnalus nuošaly, tesusikaitysime tris išeivių laikraščių redaktorių, kurie kruopščiai, o svarbiausia mokomiesiems, taiso spausdinamosios medžiagos kalbą. (Taip jau susiklostė, kad tik vienas jų yra Amerikoje). Darbais persikrovę redaktoriai paprasčiausiai nespėja nuodugniau suredaguoti atsiųstuosius straipsnius ir ištaisyti jų kalbą, o samdyti specialius kalbos taisytojus išeiviskai laikraščiai nėra pakankamai pajėgūs. Todėl spauda, kuri nepriklausomybės laikais ir dabartinėje Lietuvoje yra svarbus kalbos kultūros kėlimo veiksnys, išeivijoje šitų savo pareigų nebeįstengia atlikti...

Štai ką Lietuvoje gyvenantis rašytojas ir ilgameitis (nepriklausomybės ir komunistinių laikų) redaktorių darbuotojas A. Gričius šneka:

"Mano jaunystės laikais mokėmės ne tik mokyklose, bet ir iš mūsų rašytojų klasių. Tada J. Jablonskis nebuvo mums tik "girdėtas", o kartais net ir "negirdėtas", kaip, pasirodo, neretai

pasakoma dabar. Žurnalas "Gimtoji Kalba" būdavo ant stalo kiekvienoje redakcijoje, net įstaigose. Ne tik rašytojai ir žurnalistai, bet ir valdininkai jau buvo prpratę turėti tą žurnalą po ranka. Periodikoje būdavo net skyrenai: "kalbėjimo lietuviškai". Laikraštiniškai redakcijose dažnai susitikdavo su žinomais kalbininkais kartu panagrinėti laikraščių numerius, iškeliant ir apsvaistant klaidas.

"Aš nepažinojau tada šviesesnės šeimos, kurioje būtų buvęs toleruojamas vaiko iš gatvės parsineštas žargonas. Vaikai būdavo pamokomi, o jei reikėjo, tai ir prispiriami kalbėti taisyklingai. Žinau net tokių atvejų, kai, gavęs atostogavusio sūnaus mokinio netaisyklingai parašytą laišką, tėvas pataisydavo kalbą ir grąžindavo sūnui, parašęs raudoną dvejetainį."

Kalbinis lietuvių nerūpestingumas, matyt, yra visuotinis mūsų tautos požymis, lygiagrečiai apėmęs tiek Lietuvos, tiek ir išeivijos lietuvių, o rašytojas A. Gričius, turbūt, kiek idealizuoja savuosius "jaunystės laikus", atseit, pirmuosius nepriklausomybės metus, nors tuomet, žinoma, visokeriopas ir entuziastingas įvairiausių svetimybų gujimas, taigi, ir kalbos grynimasis buvo visuomeninių ir kultūrinių užduočių priekyje. Įdomūs galėtų būti tyrimai (talking pasikvietus kad ir Jungo teorijas), bandant paremti (arba ir sugriauti) tokią, sakykime, hipotezę: "Nepagarba savajai kalbai yra lietuvių tautos pasąmonėje įsirežusio kalbinio menkavertiškumo jausmo išdava".

Juk valstybine lietuvių kalba, pilna to žodžio prasme, teišbuvo vos 20 metų, o j kultūrinė kalba (vok. Kultursprache prasme) ji teišsivystė šio šimtmečio pradžioje. Iki pat atgimimo laikų 19 šimtmečio pabaigoje Lietuvos šviesuomenė lietuvių kalbą telaiškė primityvia liaudies susižinojimo priemone, valstybės administracijai, raštam, mokslo, menui ir literatūrai naudodami bažnytinę slavų,

lotynų, lenkų, vokiečių arba rusų kalbas. Net prieš 420 metų gimusi rašytinė lietuvių kalba nebuvo kultūrinio brandumo išraiška, o tik reformatorių bei kontrreformatorių sielų medžioklės išdava. Per šimtmečius apie gimtąją kalbą tautoje įsidiegusi nuomonė, kaip apie "prastą kalbą" per dešimtmečius, matyt, ne taip lengvai išdiegiama.

Anas, A. Gričiaus minėtasis, "gatvės žargonas" iš tiesų buvo specialinis moksleivių žargonas, kuris nepriklausomybės laikais, tiesa, nedaug kuo skyrėsi nuo padugnių kalbos. Gimnazistų šneka mirgėte mirgėjo išsireiškimais, kaip "špargalkė", "šklanką mušti", "ant zekso stovėti", "chebra", "šaiška", "būda", "zubrinti" ir t.t. ir t.t., kurie beveik visi buvo slaviškos arba žydiškos kilmės, gal tik "fugą duoti" buvo iš lotynų kalbos nusižiūrėtas. Lietuvos moksleiviai visą šitą terminiją greičiausiai buvo "paveldėję" dar iš caro laikų rusiškųjų gimnazijų, ką, galbūt, gailėtų paliudyti mūsų tarpe tebesantieji buvę anų gimnazijų auklėtiniai. Nedidelė šito žargono dalis, aišku, gerojai atmiesta gyvenamųjų kraštų paauglių žargonais, išsiliko netgi dabartinėje išeivijos jaunuomenėje, bet įdomiausia, kad tas žargonas Lietuvoje yra perduodamas vienos moksleivių kartos kitai ir šiandieną krašto vidurinėse mokyklose klesti, tik dar labiau pasodrintas naujais dariniais ir svetimybėmis. Gerą atmintį turįs trisdešimties metų "aušroka" šiandieną puikiai susisiekė su Kauno "pirmos būdos" moksleivių...

Specifinės paauglių šnektos išsivystymas ir atkaklus jos naudojimas nėra kas nors tipiškai lietuviška — tai visuotinis reiškinys. Sociologai visiškai rimtai kalba ir net tyrinėja vadinamąją "teenage culture", o savišku "slangu" kalbantieji amerikionukai į suaugusius šiaip ar taip skersuoja, kaip į "keturkampius". Bet specifinės amerikionukų arba vokiečių šnektos yra išsivysčiusios iš savųjų gimtųjų kalbų, ir tik išimtiniais atvejais yra vartojami skoliniai arba tiesiog beždžionavimai iš svetimų kalbų, kaip tai buvo ir vis dar yra lietuvių paauglių tarpe.

Blogiausia, kad iš abejingumo savajai gimtajai kalbai lietuviai retai teišauga. Ir vėl pasikvieskime liudininku tą patį rašytoją A. Gričių:

"Kaip gali būti, kad net diplomuoti specialistai, žmonės baigę aukštąjį mokslą, nebemoka taisyklingai rašyti gimtąją kalbą?"

"Prisimenu, prieš keletą metų Kaune po vienos disertacijos gynybos žinūs mūsų mokslineiškai profesoriai Vl. Lašas ir A. Purėnas sunerimę kalbėjosi dėl disertacijų kalbos. Kaip dalyko specialistai, disertantai parašo savo darbus be

Jonui Valiukėnui amžinybėn iškeliauvus

J. JUREVICIUS

A.A. Jonas Valiukėnas

Gegužės 21 d. New Yorge staigiai ir netikėtai mirė dipl. ekonomistas ir Korp! Neo-Lithuania filisteris Jonas Valiukėnas. Ši liūdna žinia tą pačią dieną pasiekė Chicagoje jo vienuolius.

Labai gaila, bet nuo šios kelionės nei vienas neišsukse. Žmogus gimė tam, kad mirtų. Tik didžiai apgailėtinas dalykas, kad Jonas Valiukėnas buvo dar pačiame gražiausiame amžiaus žydėjime. Turėjo vos 54 m. amžiaus.

Su J. Valiukėnu susipažinau 1930 m. Kaune. Virš dešimties metų kartu dirbome vienoje įstaigoje. Buvo be galo kuklus, tylus, ramus. Pokalbiuose visuomet daugiau klausydavo kitų kalbų. Nesiekė per prievartą karjeros. Karts nuo karto įstaigoje būdavo pasikietimų. Iš vienos kategorijos pereidavo į kitą. Kiti ieškodavo dėdžių, kaip patekti į aukštesnę kategoriją. Jonas visuomet šiuo atveju būdavo nuošaliai ir nedarydavo jokio spaudimo, nors ištarautas laikas jam teikdavo pirmenybę.

Uoliai lankė universitetą ir jį sėkmingai baigė gaudamas ekonomisto diplomą. Studijų metu įstojo į Korp! Neo-Lithuania ir iki mirties buvo aktyvus jos narys. Retkarčiais parašydavo į spaudą. Studijavo ekonomijos mokslus, nes buvo įsitikinęs, kad ši sritis bus naudinga Lietuvai. Gavęs diplomą juo nesitenkino. Vis galvojo, kaip rasti būdą mokslui pagilinti. Susidarė sąlygos ir a. a. Jonas išvyko į Austrijos sostinę Vieną mokslo pagilinti ir daktarato laipsnį įsigyti. Bet antiras pasaulinis karas sugriovė visas gražias svajones.

priekaištų. Bet ta jų kalba, kalba!

"Išvada — neleisti ginti disertacijų, parašytų netaisyklinga lietuvių kalba. Nei Maskvoj, nei Leningrade nepasirodys su mokslo darbu, parašytu su rusų kalbos klaidomis, palaidai. Ten išgirsi: 'Prašom atnešti, parašius gera kalbą'. Kodėl mes nesilaikome tokios tvarkos?"

Vadinasi, rusai šiandieną lietuviams statomi pavyzdžiu, kaip reikia gerbti savo gimtąją kalbą, nes ko ko, bet taisyklingai lietuviškai kalbėti ir rašyti tie patys rusai šiandieną Lietuvoje niekam nedraudžia. Todėl ir įsidėtinę filologijos mokslų kandidatai Kazio Ulvydo žodžiais š. m. KULTŪROS BARŲ 4 nr. (iš kur, beje, ir kitos citatos yra paimtos): "Nuo mūsų pačių pastangų ją ugdyti ir tobulinti priklauso lietuvių kalbos dabartinė būklė ir ateitis".

R. E. Maziliauskas

nes. Jonas grįžo Lietuvon. 1944 m. drauge su kitais pasitraukė į Vokietiją. Vėliau atvyko į Ameriką ir su šeima apsigyveno pirmą Rochesterįje, vėliau New Yorque, kur ir mirė. 1967 m. gegužės 26 d., po gedulingų apeigų, palaidotas Chicagoje šv. Kazimiero kapinėse.

FILISTERIO VACIO DZENKAUSKO ATSI- SVEIKINIMO ŽODIS JONUI VALIUKĖNUI

Šiandien Neo-Lithuanų šeimai tenka ir vėl atsiseivinti su vienu jos nariu, kolega filisteriu Jonu Valiukėnu, kurio gyvenimo siūlas taip netikėtai nutrūko, kad dar ir dabar sunku patikėti, kad jis jau iškeliauvo amžinybėn, iš kurios jau niekad nebesugrįš. Skaudu mums neolithuanams, o ypač arčiau jį pažinusiems susigijvi su mintimi, kad jo jau nebebus mūsų tarpe, bet kas gali suprasti tą didelį skausmą, kurį pergyvena žmona, dukta, netekusios mylimo vyro bei tėvo. Kas gali suprasti tą didelį širdies skausmą, kurį šiandien pergyvena jo brangi žilagalvė motinė, brolis bei sesuo tolimoje pavergtoje Lietuvoje!

Mielas kolega Jonai, Tu išvydai pasaulio šviesą sunkiu Lietuvai laiku. Tu, kaip ir Tavo brangi tėvynė, kartu mėginote atsistoti ant ne taip jau tvirtų kūdikystės kojų, bet metams bėgant jūs stiprėjote, augote. Nerūpestingos jaunystės dienos Tau greitai prabėgo gražioje Zarasų padangėje, ir dar būdamas jaunas amžiumi, įsigijai brandos atestatą Zarasų gimnazijoje. Dabar Tavo svajonės pradeda virsti realybe: štai Tave matome Korporacijos Neo-Lithuania šeimoje, kaip pavyzdinę studentą ir visuomet draugišką bei besisąjantį. Visuomet paslaugų kolegą. Nepažinome mes Tave kaip vieno iš Tų, kurie brautųsi į vadus,

triukšmingai kalbėtu sūgiuose ar krėstu šposus alučiuose. Tu buvai tylus, ramus, bet labai draugiškas ir mielas bičiulis. Tavo visa energija buvo pašvęsta studijom, darbui. Tad nestebėtina, kad 1939 metais Vytauto Didžiojo Universitetas tau suteikė diplomuoto ekonomisto vardą. Tai didelių pastangų ir kruopštumo vaisius, nes teko ir dirbti ir studijuoti. Daugelis būtų jau ir pasitenkinę pasiektais rezultatais, bet tas nepriimtina Tavo asmenybei — Tu vis norėjai siekti aukščiau, tobulintis, gilintis savo pasirinktoje srityje. Tavo pastangos ir vėl buvo apvainikuotos: Finansų Ministerija parenka Tave testu studijas Vienoje, Austrijoje, kur veik dviejų metų laikotarpyje aš ir kolega Julius Gelažius turėjome progos Tave artimai pažinti ir pamilti, kaip mielą draugą ir bičiulį. Daug darbo ir pastangų įdėjai ruošdamas daktarata, bet kilęs lenkų-vokiečių karas neleido Tau apsvaivikuoti aukščiausiu mokslo laipsniu — daktaro titulu. Gerai pamenu tą dieną, kai grįžė iš paskaitų radome konsulo telegramą įsakančią tuoj grįžti namo.

Ir vėl neramūs laikai užklupo mūsų tėvynę. Tame neramiam, pavojų pilnam laikotarpyje Tu mėginai susirasti sau ramią užuovėją, kurią Tau taip laimingai pavyko surasti mylimos žmonos Marijos asmenyje. Dabar jau Tu nevienas žygiuojį gyvenimo keliu, bet turi stiprią atramą, kuri Tave stiprina ir paguodžia sunkiais gyvenimo momentais. O jų Tau dar apstu gyvenimo kelyje. — Tremtis, Vokietija, Amerika. Tardamas paskutinį sudie brangiai Tėvynei, turbūt nei nepagalvojai, kad Amerika bus Tavo paskutinė šios žemiškos kelionės stotis. O kiek dar neįvykdytų sumanymų, kiek dar neatidėliotinių reikalų. Bet ne mūsų valia nustatyti šios žemiškos kelionės laiką. Dabar Tavo valios vykdytojais šioje žemės kelionėje palikai savo mylimą žmoną Mariją ir brangią dukrą Deliją. Sunku mums ištarti šį paskutinį Korporantišką sudie Tau iškeliaujant į negrįžtamą amžinybę.

Skausmo pilna širdimi mes jungiamės kartu su Tavo šeima ir artimaisiais tardami: tegul būna Tau lengva šios šalies žemėlė — išsėkis mielas kolega Jonai — ramybėje.

NORTH SHORE—EASTERN LONG ISLAND

Business zoned lg waterfront tract with dockage. Bldg. idgal for Restaurant Boatel or Marina site. Exc. terms. \$400,000.00.

VAL STYPE. REALTOR

MAIN ROAD,

MATTITUCK, N. Y. 11901

TEL.: 516-298-4554

(63-65)

PLANINGAS TAUPYMAS

MOKA GERUS DIVIDENDUS.
PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN!

- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

- Metinis dividendas 4 3/4% išmokamas du kart per metus už visas taupymo sąskaitas.

PARKING LOT — ADJOINING OUR OFFICE BUILDING

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD • CHICAGO, ILL. 60608

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4;
Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

JOHN J. KAZANAUSKAS, President.

AKIMIRKOS

BRONYS RAILA

Aimez-vous Brahms...

Tai ne maivymasis, o vieno prancūziško romano pavadinimas: — "Ar mėgstat Brahmsą"... Romana su tokiu antraštiniu klausimu (net be klausuko) prieš keletą metų parašė jauna populiari prancūzų rašytoja Francoise Sagan, ir jo turinys, žinoma, liečia meilę bei įvairius tradicinius prancūziškos šeimos trikampius, į kuriuos šia proga nebūtina gilintis.

Bet jei taip pradėjau, tai dėl to, kad ano romano pavadinimas man primena vieną visai panašų klausimą, girdėtą prieš daugelį metų Kaune.

Berods, 1933 metais mano busima žmona pradėjo mane supažindinti su būsimomis giminėmis ir jų tarpe ypač mėgo nusitempti pas savo tetą Dr. Veroniką Alseikienę. Be abejo, dar ne akims gydyti, o šiaip sau dėl pramogos ir santykių užmezgimo. Gydytoja mėgo kalbėtis tautiniais ir valstybiniais klausimais, taigi, ir apie tuomet mane dominusią publiką. Ji turėjo ryškią visuomeninę kėsę. Kadangi kalbėdavo labai energingai, trumpaisakiniai, tai ramus dialogas mudviem nekaip megždavosi. Man labiau įdomu būdavo sutikti jos sūnų kolegą žurnalistą Vytautą, su kuriuo bent apie filmus galėjom atsakančiai pasišnekėti.

O dukterį gimnazistę Mariją-Birutę retai tada namuose ir tematydavom. Tai pamokos, tai pramušta galva sportams: žiemą čiuožyklai, vasarą skautybei ir ekskursijoms. Na, mes pagaliau jai buvom ir per seni, amžius skyrėsi visu dešimtmečiu... Be to, mama ją dar kankindavo ir jos brangų laiką ėsdavo muzikos pamokomis. Samdė privačius mokytojus, idant mergaitė gražiai išmokytų groti pianinu. Gal dėl muzi-

kinės kultūros įdiegimo, o gal puoselėjo ir didesnių svajonių.

Aš kaip tik tuo metu būvau irgi pakliuvęs į muzikos mokyklą, ne tiek dėl muzikinės, kiek dėl gerklės kultūros palavinimo. Bet vistiek pianistė man buvo įdomi. Ir kai kartą Marytę užtikom namie, mama ją taip ir sugriebė: — Paskambink ką nors, parodyk, ką moki... Nežinodama, kaip išsisukti ir visaip muistydama, Marytė pagaliau atsisėdė prie savo pianino. Varto gaidas, nervuojasi, nepatenkinta, pagaliau klausia: — "Tai ką čia jums paskambinti. Chopiną, Beethovėn... O gal mėgstat Brahmsą?"...

Susitarėm dėl Beethoveno, Brahmsą mažiau temėdami. Ji greitai tempu, labai temperamentingai paskambino kažkurią sonatą, — kaip man tada atrodė, žymiai geriau negu jos amžiaus mokinės konservatorijoje. Ir atlikusi pareigą, tuoj dingo iš namų.

Pagalvoti, kad šiai mergytei kada nors vieną dieną pasidarys įdomus paleolitinis amžius, trauks bronzos amžius, patiks čiupinėti kaukolės, akmeniniai kirvukai, sudužusios vazos, apyrankiai ir sagtys iš senų kapų, labai svarbūs pasidarys baltai ir jų mitologijos, — žinot, būtų visiškai absurdas.

O tačiau būtų apsirikię tie, kurie iš tos mergaitės būtų laukę muzikės. Ir akmeniniai kirvukai vėliau nebuvo absurdas.

Užbaigusį Kauno Aušros gimnaziją, Marija Alseikaitė stojo į V. D. Universiteto humanitarinių mokslų fakultetą ir visa siela atsida- vė studijom, pasirinkdama archeologiją ir baltistiką, į ką, kaip suprantama, įėjo priešistorė, Lietuvos ir lietuvių literatūros istorija, mitologija, lietuvių kalbo-

tyra. Studijas baigė 1942 metais, kartu pasinerdama ir į praktinius Lietuvos archeologijos darbus. Ištekėjo už inž. Jurgio Gimbuto, atsirado šeimos, bet už poros metų nuo atsiskalaujančio raudonojo tvano teko bėgti į Vakarus.

Aplankiau Mariją Tubingene 1946 metais ir beveik stebėjau, kaip, nežiūrint šiurkščių pabėgėlinio gyvenimo sąlygų, ji ir jos vyras abu buvo užsidegę tolesniais mokslais ir abu doktorizavosi vokiečių universitetuose. Marija tada jau buvo užbaigusi doktorato tezę apie laidoseną Lietuvoje ir rinkosi medžiagą kitiems stambesniams darbams.

1950 metais atvykusi į Ameriką, studijas tęsė Peabody Muziejuje Bostone ir per penkerius metus parašė savo pirmąjį stambų veikalą anglų kalba "The Prehistory of Eastern Europe", kurį 1956 m. išleido Harvardo Universitetas. Šis veikalas jai iš karto atidarė platų kelią archeologės karjerai. Marija Gimbutienė, dažniausia kaip vienintelė moteris tokioje profesijoje, buvo visur, Amerikoje ir ypač Europoje, kviečiama į archeologų seminarus, tarptautines konferencijas, paskaitoms įvairiuose universitetuose, kasinėjama m s pietų, rytų ir šiaurės Europoje. Jos paskaitos, kritiniai straipsniai ir apžvalgos imta spausdinti įvairiomis kalbomis žymiausiuose archeologijos žurnaluose.

Apie šią veiklą ir nuotykius man jau teko kartą prieš kelis metus plačiau rašyti "Lietuvių Dienų" magazine, suminint jų paskaitų ir konferencijų bei kelionių ištisą litaniją, kurią šiandien reikėtų dvigubai prailginti. Jos veikalai ir archeologinis aktyvumas atkreipė Fordo Fondacijos dėmesį. Marijai buvo su-

teikta speciali metinė stipendija Palo-Alto mieste (šalia Stanfordo Universiteto Kalifornijoje) pastūmėti kai kuriuos mokslinius darbus tolyn. Čia buvo parašyta monografija apie "Baltus", tęsiama paskutinioji "Bronzos amžiaus" veikalo redakcija ir papildymai. Ir Kalifornija per tuos metus čia jai taip pradėjo patikti, kad ryžosi su ja greit nesiskirti.

Pasiteiravus, ar valstybinis devynių "campus'ų" Kalifornijos Universitetas būtų suinteresuotas išplėsti europinės archeologijos studijas, paaiškėjo, kad jojo Los Angeles padalinys (UCLA) kaip tik tuo labai suinteresuotas. Ir sekančiais 1963 metais Marija Gimbutienė čia buvo pakviesta pradžioje visiting profesorium, netrukus gavo asociated profesoriaus titulą ir nuo pereinčių 1966 metų pakelta į pilnus (full) profesorius. Šiandien jau nemaža lietuvių naujųjų ateivių profesorijauja įvairiose amerikiečių kolegijose ir universitetuose. Bet didžiojoje valstybinioje ir pirmojo rango Amerikos universitetuose pilno profesoriaus titulą kol kas tėra pasiekę tik labai nedaugelis. Vienos rankos pirštų suskaiyti gal nebūtų per daug.

Savo rašytais veikalais ir kaip gabi mokytoja, užsiėmusi UCLA indoeuropietiškoji studijų profesūra, Marija Gimbutienė pernai buvo paskirta senojo pasaulio archeologijos kurtore, UCLA Muziejaus Priežiūros Tarybos pirmininke ir eilei kitų pareigų. Pagaliau, šių metų kovo mėnesį Amerikos National Endowment for the Humanities institucija jai paskyrė stambiają valstybinę stipendiją, kuri suteikiama retai kam ir tik Amerikos pirmajei universitetų pasižymėjusiems profesoriams.

Čia man'o džiaugsmas pasibaigia ir pereina į švelnų liūdesį, nes tai reiškia, kad nuo šio rudens pusmečiui, o gal ir visiems metams Marija atsiskirs nuo mūsų,

išvykdama savo "interesų zonon" — Europon toliau studijuoti ir rašyti naujų veikalų.

★

Nėra nieko ypatingo padaryti puokštę. Visi galime darželyje paskinti gėlių, sukloti į delną, įmerkti į vazą, — ir bus buketas. Bet sakoma, kad niekas pasaulyje nemoka gražiau sudėti gėlių į puokštę, kaip japonai. Nes puokščių sudėjimo menas yra Japonijos 2000 metų tradicija.

Man rodos, kad ir Marijos archeologija, ta visa senovės meilė ir dar senesni dalykai už senovę, istorija ir mitologija, kaip lygiai ir jos darbštumas, metodiskumas, sugebėjimas kruopščiai ir aistringai dirbti mokslinį darbą, tuo pat metu, kiek tik imanoma, neišsimetant iš savo tautinės bendruomenės, sujungiant su visuomeniniais aspektais, patriotiniais išgyvenimais ir tautiniais interesais, — man rodos nebe nuo dabar, kad tai irgi yra tam tikros ryškios ir konkrečios tradicijos padarinys, aiškus šeimyninis polinkis, gal net ir paveldėjimas, nors ir ne toks senas, kaip japonų gėlininkystė.

Ji yra anksčiau aprašyto "Janulaičių klubo" šimtaprocentinė augtinė, to šeimyninio klubo dvasios ir polinkių antroji generacija. Jos vaikystė ir jaunystė formavosi ir brėndė to "klubo" subtiliai intelektualinėje atmosferoje. Jos asmenišką nuopelną yra ryžtingumas ir sugebėjimas per daugiau nei 20 metų tos atmosferos dvelkimą paversti naujų ir vis stambesnių pasiekimų rezultatu. Vertingus dvasinius įrankius ir paskatus ji gavo iš šeimos aplinkos. Toliau visa priklausė nuo jos talento ir noro jais pasinaudoti.

Pagaliau, — paveldėjimas, kurių nėra taisyklė, nors kartais muzikų, dailininkų bei kitokių profesijų šeimose aiškiai pastebimas, lyg siūlas, rišantis tėvus su vaikais ir vaikaičiais. Tėvas gydytojas ir dėdė juristas, visai aišku, carizmo

laikais tokias profesijas buvo pasirinkę iš reikalo, ne iš meilės. Ir vienas ir antras savo dvasiomis buvo istorikai. Marija tuos jų polinkius savyje pratęsė dar toliau, — į ten, kas buvo prieš rašytąją istoriją. Meniška beletristo Biliūno siela surado derlingiausią dirvą ir išsiskleidė, it gyva, žydėti jos motinos sesers Julijos širdyje, kuri "Janulaičių klube" buvo ir liko gyvoji poezija. Vadinas, menai, literatūra, graži kalba, tam tikra filosofija, "senasis simbolizmas lietuvių tautosakoje ir tautodaileje" Marijos akiračiuose sroveno nuo pat vaikystės...

Būtų keista, jeigu visa tai vėliau nebūtų klostęsi į pilnavidurę puokštę.

HELP WANTED MALE

WANTED AT ONCE
1ST CLASS SKILLED
JIG BORE
OPERATORS

O.D. & I.D. GRINDERS

LATHE HANDS

HARDINGE
OPERATORS

INSPECTORS

LAP HANDS

Must have experience on precision & prototype work. And be able to set up work from Blue Prints & Close Tolerances. All fringe benefits & overtime.

SPEEDRING CORP.

711 E. 11 Mile Rd.
Warren, Mich.

(62-64)

MALE OR FEMALE

Professional openings exist for NURSING SUPERVISOR—HEAD NURSE REGISTERED NURSES & L.P.N.'S & DIETICIANS PHYSICAL THERAPISTS

Positions available immediately in a skilled nursing home associated with an acute short term hospital. Easily accessible to both Twin Cities and Duluth, Superior area. Liberal personnel benefits. Salary open. Apply or send resumes administrator of Grantsburg Hospital, Inc., Grantsburg, Wis. (58-64)

ŠPIONAŽO
PINKLĖSE

JOHANNES M. SIMMEL

(27)

Po vakarienes, kurią kalėjimo virėjas Francisko paruošė specialiai pagal Lieveno duotus nurodymus, kupriukas Lazare atleido savo diržą.

— Aš savo gyvenime dar niekad taip skaniai nevalgiau. Dabar jaučiuos pilnas jėgų ir sugebėčiau net pačiam prezidentui Salazarui ištraukti piniginę.

Jau pirmąją dieną Lievenas iš Lazaro sužinojo, kaip kalėjime pasidaryti diabetiku, kad pagerinus maisto davinį, kaip dirbtinai sukelti sau temperatūrą, apsirgti geltonlige ir daug kitų dalykų, kurie palengvina kalėjimo režimą, arba padeda pabėgti.

— Tu žinai, — pasakė Lazare, — mes gyvename neramius laikus ir tie dalykai tau vieną dieną galės padėti išvengti mirties.

Savaitės bėgyje Lazare pasidarė geru virėju, o Lievenas geriausiu simuliuotoju įvairių ligų. Jis išmoko net tarptautinį nusikaltėlių žargoną.

Taip tesėsi iki 1940 m. lapkričio 5 dienos, kai Lievenas iš naujo buvo nuvestas pas tardytoją.

— Ar jūs pagaliau nutarėte prisipažinti?

— Aš neturiu ko prisipažinti. Aš nekalta, — atsakė Lievenas.

— Tokiu atveju, — pasakė tardytojas, valydamas akinius, — jums gresia pavojus ilgai pasilikti kalėjime. Mes jūsų žymes persiuntėme visoms Portugalijos policijoms. Dabar turėsime laukti.

— Ko laukti?

— Atsakymų. Nes nežinome kokių kitus nusikaltimų jūs papildėte Portugalijoje.

— Aš nepapildžiau jokių nusikaltimų! Aš esu nekalta!

— Aišku... bet mes turime laukti... Jūs esate svetimšalis... Reikia pasakyti ji yra keista asmenybė...

— Kas keista asmenybė?

— Skundėja Rodrigues.

Per Lieveno nugarą perbėgo skruzdės.

— Kodėl ji keista asmenybė?

— Aš ją iškviečiau apklausinėjimui, bet ji nesirodo. Kad tik jai kas neatsitiko, nuogastaudamas pagalvojo Tomas. To tik betrukų. Sugrįžęs celėn jis tuoj iškviėtė virėją Francisko.

— Ką šiandienai jums skanaus paruošti, senhor Jean?

Tomas pakratė galva.

— Reikalas liečia ne valgį. Aš noriu tavęs prašyti kito patarnavimo. Ar galėtum valandėlei nuvykti į miestą?

— Aiškiu, galiu

— Štai tau pinigų, nupirk dvidešimt raudonų rožių, paaim taksi ir nuvažiuok šiuo adresu, — pasakė Tomas duodamas Estrellos adresą. — Aš jaudinuos dėl jos. Gal ji serga. Paklausk, gal reikia jai padėti.

— Gerai, senhor Jean! — pasakė virėjas ir dingo iš celės.

Jis grįžo už valandos ir iš jo veido išraiškos Tomas suprato, kad kažkas ne taip klostosi

— Senhora Rodrigues išvyko, — pasakė virėjas.

Tomas sudribo ant kėdės.

— Kaip? Kur išvyko? — klausinėjo Lazare.

— Paprasčiausiai išvyko. Dingo. Daugiau jos ten nebėra.

— Kada išvyko? — pasiteiravo Tomas.

— Jau bus penkios dienos. Ir ji, atrodo, neketina grįžti.

— Kas tau sakė?

— Ji išsivežė visus rūbus, brangenynes, pinigus...

— Ji pinigų neturėjo!

— Geležinė spinta palikta atidaryta...

— Iš kur tu žinai?

— Tarnaitė, įleidusi į namus, leido man žvilgtelti į kambarius. Viskas buvo ištuštinta. Tarnaitė sakė, kad ji išskrido į Costa Rico!

— Ir man nepaliko jokio žodžio, jokio pranešimo?

— Taip, senhor.

Virėjas padavė du vokus. Vienas buvo nuo bankininko Walterio Lindnerio, kuriame jis rašė, kad rašas paskubomis, nes tuoj sėdės į laivą. Jis teiraujasi, kur Lievenas dingęs, ar tebegyvas. Konsulienė jam pasakiusi, kad jis dingęs rugsėjo 9 ir daugiau negrįžęs. Ji verkianti ir gailisi jo.

Tomas padėjo laišką. Jis negalėjo suprasti, kodėl Estrella nepasakė jo draugui kur jis yra, kodėl ji neatvyko jo gelbėti, kaip buvo sutarta. Kodėl ji to nepadare.

Antrame laiške rado atsakymą.

"Biaurus niekšė! Dabar tavo draugas išvyko ir niekas tau nepadės. Dabar aš įgyvendinsiu savo kerštą. Tu manęs daugiau nebeatysi. Už kelių valandų aš išskrendu į Costa Rico. Tavo draugas tau parašė laišką. Aš pridėdu savo. Vieną dieną tardytojas manęs pradės ieškoti ir tada tu gausi abu laiškus. Kadangi tardytojas perskaitys laiškus, aš dar kartą kartoju: tu esi biaurus vagis, tikras kalės vaikas! Ir aš pasakysiu (tas ponui tardytojui gali būti įdomu) kodėl aš tave apleidau, nes sužinojau, kad tu esi vokiečių, slaptas vokiečių agentas, vokieškas niekšas, be moralės ir jausmų. Ah, kaip aš tavęs neapkenčiu, biauzybė! E."

Ir tuo metu, kai Tomas skaitė šį laišką, kitąj okeano pusėj gražioji Estrella sėdėdama viešbučio terasoje negalėjo užmiršti Tomo. Ji tebemylėjo ir kartu keikė. Išvykdama iš geležinės spintos ji pasiėmė visus Tomo pinigus, kurių buvo virš 20,000 dolerių. Tą patį vakarą su tais pinigais ji nuėjo į kazino lošti ruletę, norėdama atkeršyti Tomui, pralošdama jo pinigus. Bet laimė jai šypsojosi ir išlošė 82,734 dolerius. Dabar ji buvo turtinga, bet žinojo, kad niekad neužmirš Tomo, kurį mylėjo ir keikė.

★

— Niekad aš neužmiršiu tos moters, — kartojo ir Tomas, vaikščiodamas po celę, kaip narve uždarytas tigras.

Jis papasakojo Lazarui visą tiesą ir tas dabar žinojo, kad jo tikroji pavardė yra Lievenas ir kas jo laukia, jei pakliūtų į vokiečių, anglų ar prancūzų šnipų rankas. Rūkydamas cigaretę kupriukas stebėjo savo draugą susirūpinusiu veidu.

— Nieko nėra blogiau, kaip turėti isterišką moterį. Niekad nežinai, kokia idėja jai gali šauti į galvą.

— Visai teisingai, — pertraukė jį Tomas. — Rytoj ji gali tardytojui parašyti apkaltindama kokia žmogžudyste, kuri nebuvo išaiškinta.

— Arba keletą žmogžudysčių!

— Mano padėtis beviltiška ir čia aš supelėsiu, — dejavo Tomas.

— Ir kaip tik dėl to reikia iš čia kuo greičiau išeiti, — pastebėjo Lazare.

— Išeiti iš čia?

— Taip, pirm negu ji naujais nusikaltimais neapkalmino.

— Bet, Lazare, čia kalėjimas!

— Tai kas?

(Bus daugiau)

KŪRYBA IR MOKSLAS

Operos "Gražina" paskutinioji scena.

V. A. Račkausko nuotr.

GRAŽINA ŽUVO -- TEGYVUOJA GRAŽINAI!

Kai tą vakarą, gegužės 20 d., su savo Chicagos draugais nuvažiavome į miesto centrą, kur dunkso milžiniški Civic operos rūmai, ten jau dėjos didelės sąjūdys. Gerai, kad prie Operos Rūmų yra didelės, keletos aukštų patalpos mašinoms pastatyti: tad bent šiuo požūriu nebuvo vargo, tačiau prasidėjo kita kalba, kai reikėjo patekti į vidų, o ypačiai kai reikėjo pasikelti keltuvu į balkonų. Jei nuo šaligatvio į fojė tave publika, galima sakyti, naštė įnešė, tai nusištumti iki keltuvo turėjau jau pats pasidaryti pečiū.

Pažįstamų galėjai matyti iš New Yorko, Clevelando, Detroito, iš tos pačios Chicagos ir, be abejo, iš kitur, bet tik iš tolo, nes prištartinti ir ranką paspausti jau susidarė nebeužgailimų kliūčių. Kai po trečio veiksmo mes nusileidome į apačią, tai visa didžiulė fojė buvo "stagnacijos stovyje", kitaip sakant, visi stovėjo vietoje ir tik žvalgėsi, nes pajudėti nebuvo įmanu. Nejudančios publikos buvo matyti ant laiptų ir galerijose. Amerikoje antrą kartą teko matyti tokią masę žmonių: per paskutinę dainų šventę ir dabar per Gražinos premjerą. Vis dėlto pusketvirtą tūkstančio žmonių masė nėra iš mažųjų...

AR NUOBODI OPERA?

Nežinau, iš kokių šalti-

VYT. ALANTAS

nėlių sklido Chicagoje gaudėsi, kad Gražinos opera esanti nuobodi ir vis buvo priduriama išvada: — Todėl aš ir neinu... Tą operą aš esu matęs Kaune anais laikais, tačiau visas spektaklio vaizdas ir išpūdziai seniai jau buvo išgaravę: visai buvau pamiršęs, ar ji "nuobodi" ar "nenuobodi", tačiau kai pakilo uždanga, visos abejonės staiga dingo kaip nebuvę. Milžiniškas teatras taip atsidėjusiai be atsikvėpimo sekė vaidinimą, kad būtum girdėjęs, kaip sakoma, net musė skrendant. Nuobodumo mitas išsiskleidė nuo rampos šviesų... Tylą sudrumsdavo tik gausūs plojimai chorui ir solistams: Lilijai Šukytėi, Stasiui Barui, Daivai Mongirdaitei ir, be abejo, kitiems. Publika Gražina sužavėjo tiek muzikališkai, tiek vokališkai ir tiek savo siužetu.

Tikrai, operos siužetas paimtas iš Lietuvos istorijos XIII, gal XIV amž., kitaip sakant, iš Vytauto Didžiojo gadynės. Kai aš sakau, iš Lietuvos istorijos, tai noriu pasakyti, kad siužetui tik pamušalas imtas iš anų laikų, o iš tikrųjų Gražinos turinys yra legendinio pobūdžio, o pagaliau ir pats Gražinos vardas, sakoma, esąs Adomo Mickevičiaus sugalvotas ir paleistas apyvarton.

Naugarduko kunigaikštis

Liūtauras širsta, kad Vytautas jam neatiduodas pažadėtos Lydos ir užtat susimoko su kryžiuočiais ruošdamasis karui prieš Lietuvos valdovą. Tatai sužino Liūtauro žmona Gražina ir, vyriui nežinant, savavališkai nutraukia sutartį su vokiečiais, kurie užsirūstinę rengiasi pulti Liūtaurą. Gražina užsivelka vyro šarvus ir veda lietuvių kariuomeną prieš kryžiuočius. Pabūdes Liūtauras ima apgailėstauti savo klaidą, supranta ką padarė Gražina ir pats vyksta į mūšį. Lietuviai, Liūtauro padedami, vokiečius sumušia, tačiau Gražina sunkiai sužeidžiama ir atpažinta miršta. Paskutiniame veiksmo ji sudeginama ant laužo, ant kurio ir pats Liūtauras, nebegalėdamas pakelti smūgio, susidegina.

Siužetas, kaip matome, romantiškas. Didysis Lietuvos praeities vaizduotojas ir, sakyčiau, idealizuotojas Adomas Mickevičius, be abejo, pasirinko tą siužetą dėl to, kad jis atitiko to meto jo romantinius kūrybinius polėkius. Pagal tą jo kūrinių Kazys Inčiūra parašė libretą, kuriam būtų galima daug kas primesti, bet dabar tai nebūtų prasminga, nes vistiek nieko nebepakeisi ir "nebepataisysi". Gražinos operą mes turime priimti tokią, kokia ji yra. Didelio dvasios lietuvių Adomo Mickevičiaus ji yra įkvėpta, lietuvių rašytojo Kazio Inčiūros parašyta, lietuvių kompozitoriaus Jurgio Karnavičiaus sukomponuota, lietuvių dirigento Aleksandro Kučiūno sudiriguota, lietuvių surežisuota, sudainuota ir meniškai apipavidalinta, žodžiu, tai yra lietuvių kultūros grynas produktas, o mentas žvilgsnį į praeitį, gal-

būt, net būtų galima su pagrindu pasakyti, kad tai yra Lietuvos nepriklausomybės laikotarpio vienas iš kultūrinių žiedų... Tad Chicagos Lietuvių Opera savo veiklos dešimtmečiui atžymėti geresnio ir prasmingesnio veikalo pasirinkti ir negalėjo.

CHORAS, SOLISTAI

Didelį vaidmenį operoje vaidina choras, kuris žavėjo klausytojus savo techniniu pasiruošimu, subtiliu įsigyvenimu į Jurgio Karnavičiaus muziką ir niuansuotą jos atlikimu, tačiau žiūrovas vis dėlto kiek pasigedo daugiau solo arijų bei duetų, ypačiai turint galvoje tokius operoje dalyvavusius solistus, kaip Stasys Baras, Lilija Šukytė, Algirdas Brazis, Jonas Vaznelis, Daiva Mongirdaitė ir Steponas Vicikas, kurie lyg ir buvo parinkti solo arijoms atlikti...

Lilija Šukytė dainavo Gražinos partiją. Tas vaidmuo palyginti nėra didelis, nors ir svarbiausias, bet solistė jį atliko vokališkai ir vaidybiškai taip, kad jis pasidarė didelis vaidmuo. Čia dar kartą pasitvirtino sena tiesa, kad nėra mažų vaidmenų, o yra tik maži artistai. Šukytė aš girdėjau pirmą kartą, tačiau iš pirmos jos gaidos ir judesio scenoje man pasitvirtino nebe kartą pareikšta spaudoje nuomonė, kad jos asmenyje mes turime didelę dainininkę ir artistę. Jai publika labai daug plojo gerėdamasi jos dainavimu, vaidyba, pagaliau ir jos dainų scenine išvaizda.

Stasys Baras, kaip visada, kreipė publikos dėmesį savo aukšto tobulumo pasiekusiu balsu bei gera vaidyba. Labai gerą išpūdį padarė Daivos Mongirdaitės padainuota arija.

Neteko girdėti, kad kas iš publikos būtų daręs aplamai kokių priekaištų pastatymui: spektaklis buvo su tiktais entuziastiškai.

Bronės Jameikienės kostiumai atitiko operos dvasią: jie buvo skoningi, spalvingi ir legendinio pobūdžio. Kažkaip iš viso pastatymo išsiskyrė Vytauto Virkau dekoracijos: jos daugiau dvelkė modernizmu, kaip kad legenda.

Taiigi, Gražina žuvo, tegyvuoja Gražina, atseit, tegyvuoja Chicagos Lietuvių Opera pradėdama antrąjį savo kūrybinės veiklos dešimtmetį!

7 SKIRTUMAI

1. Sunkvežimio kabinos viršų juoda dėmė didesnė; 2. Soferio švarko raukšlė kitot vietoj; 3. Soferio smakras skirtingas; 4. Sunkvežimio dešinėje karnelio linija skirtinga; 5. Karnelio pašlaitė skirtinga; 6. Auto-

Rašytojas Antanas Vaičiulaitis, pirmasis amerikinis Aidų redaktorius.

DU ŠIMTAI AIDŲ

Stasys Santvaras

Jei kurioj nors rimtoj įstai goj norėtumėm pasigirti, kad Amerikoje turime efektingą kietą kultūrai skiriamą periodinių leidinių, tai to negalėtumėm padaryti. Tą spragą bando lopyti Aidai, Lituanus, Metmenys, dailinai Bern, Brazilionio redaguojamos Lietuvių Dienos, Draugo ir Naujienų kultūriniai priedai, Sroviniai žurnalai (Laisvė, Tėvynės Sargas, Varpas), nors tautinei kultūrai kartais skiria vietos, savo esme yra visuomenės ir politikos žurnalai, gana dažnu atveju nepamirštai ir senų bei atgyvenusių srovinų bylą nagrinėti.

Aidai yra dešimt kartų per metus pasirodąs žurnalas (išskyrus atostoginius liepos ir rugpjūčio mėnesius, kada jis neišleidžiamas), skiriamas lietuvių ir apamai kultūros klausimams gvildinti. Kaip toks, greta Metmenų, jis yra vienintelis išleivinė Lietuvoj.

Aidai gimė Vokietijoje 1944 m. gruodžio mėn. Pirmasis jų redaktorius ir leidėjas buvo dr. Vyt. J. Bieliauskas, suredaguves ir išleides 12 leidinio numerių. Tačiau pradžio Aidai buvo tik informacinis leidinys, ne iš karto į kultūros barus pasukęs. Kultūros mintį ir kultūros žurnalo pavidalą Aidai pradėjo įgauti, kai juos pradėjo redaguoti poetas Kazys Bradūnas. Jis Vokietijoje suredaguavo ir atspausdino 26 Aidų numerius. Dvieji šimtų numerių sukakčiai K. Bradūno darbas ir sudaro "gelžbetoninį" pagrindą.

Amerikoje 1950 m. sausio mėn. Aidus pradėjo leisti T. T. Pranciškonai, tuo įsipareigojimu ant savo pečių užsidėję nelengvą nešulį (jau kuris laikas Aidai yra spausdinami Brooklyn, N.Y., 910 Willoughby Ave.). Atiduodami T. T. pranciškonams pagarbą, galim tik pasidžiaugti, kad tą darbą dirbti jie tesėjo septyniolika metų.

Pirmasis amerikinis Aidų redaktorius buvo rašytojas Ant. Vaičiulaitis. Tai buvo rūpestingas ir tolerantiškas žurnalo redaktorius, Aidų vidinį ir išorinį pavidalą išlaikęs kultūrinė.

mobilio užpakalio apsauga skirtinga; 7. Kairysis medis turi daugiau šakų.

Operos "Gražina" pirmasis veiksmas.

V. A. Račkausko nuotr.

(Nukelta 16 psl.)

GERIAUSIAI PAILSĖSIT PER SAVO ATOSTOGAS
CAPE COD - OSTERVILLE
KURORTE PRIE ATVIRO ATLANTO JŪROS
PLIAŽO — GRAŽIOJE LIETUVIŠKOJE
JANSONŲ VASARVIETĖS VILOJE

AUDRONĖ

87 East Bay Rd., Osterville Cape Cod, Mass. 02655
Tel. (Area 617) 428-8425

- Vila Audronė yra apsupta didelio pušų, beržų ir kt. dekoratyvinių medžių parku. Daug vietos poilsiui ir žaidimams.
- Erdvūs kambariai, rami ir jauki aplinkuma.
- Visai arti šiltos srovės, privatus atviros jūros plažas (7 min. pešiom).
- Geras lietuviškas maistas.

Atidaroma vasarą nuo BIRŽELIO 18 D. iki RUGSĖJO MĖN. 15 D. ir jau DABAR priimami užsakymai.

Kreiptis: DR. ED. JANSONAS, 15 ROSEDALE ST. BOSTON, MASS. 02124. TEL. 288-5999, o po BIRŽELIO 18 D. tiesiai į vilą AUDRONĖ — CAPE COD, MASS., MARIJA JANSONAS.

Visi maloniai kviečiami atvykti į šią gražiausią ir didžiausią Cape Cod žalumynuos paskendusią lietuvišką pajūrio vilą.

Dr. Juozas Girnius, jau treči metai Aidus redaguoja.

DU ŠIMTAI AIDŲ ...

(Atkelta iš 5 psl.)

muzikos, teatro ir kt. mokslo bei meno klausimais. Kiekviena Aidų numeryje rasi pluoštą poezijos, dailiosios prozos gabalą, juose yra spausdinamos išsamesnės grožinės literatūros kūrinių, mokslo veikalų ir mūsų kultūrinio gyvenimo recenzijos bei apžvalgos. Be to, visuomet yra duodama gana plati kultūrinių ir visuomeninių įvykių kronika.

Kaip regim, Aidų turinys yra įvairus ir spalvingas. Kas turėjo progos prisiliesti, tas gerai žino, kad ir Aidų nugarkaulio stiprybė yra nemenka, nes straipsnius ar studijas paprastai jiems rašo dalyko žinovai. Berods, nesunku suprasti, kad dviejuose šimtuose žurnalo numerių susitelkę itin įspūdingi lietuvių mokslo ir meno studijinių rašinių, grožinės literatūros kūrinių, apžvalgų, įvairaus pobūdžio straipsnių ir kritikų rinkiniai.

Kas nuo pirmo numerio Aidus rinko, dėjo į lentynas ar rišo į atskirų metų komplektus -- tas šiandien turi nemenką turką, liudijantį mūsų kultūrinį gyvastinumą, ypačiai reikšmingą lietuvių kultūros istorijai.

Bet... ar daug tokių laimingų turimų? Mano nuomone, jei Aidus prenumeruotų ir skaitytų tik ortodoksiškai nusiteikę lietuviai katalikai, tai ir tuo atveju žurnalas galėtų duoti apmokamo darbo porai redaktorių ir leidinio administratorių. Deja, kiek turū žinių, T.T. pranciškonai kasmet dengia nemenką Aidų deficitą. Atseit, žurnalo neskaito ir neremia net tie žmonės, kuriems Aidų prenumeravimas turėtų būti garbės ir pareigos reikalas...

Tad ir vėl susidaro tas pats, jau pradėjęs įkylėti, įspūdis, kad visa tai, kas yra spaus-

veido skaistumui, jei Aidus skaitytų ne tik katalikai, bet ir tautininkai, liaudininkai ir net socialdemokratai, nes juose spausdinama daug dalykų, kurie visiems lietuviams yra savi ir bendri. To nusipelnė ir tą liudija du šimtai Aidų.

PUTNAM

SENELIŲ NAMAI AUGA

Ateitis priklauso jaunimui, bet negalima pamiršti ir tų, kurie kitiems kūrė ateitį. Rūpinamės kultūros centrų kūrimu, jaunimo namais, o Putnamo seselės stato lietuviams seneliams namus, pavadintus arkivyskupo Jurgio Matulaičio vardu.

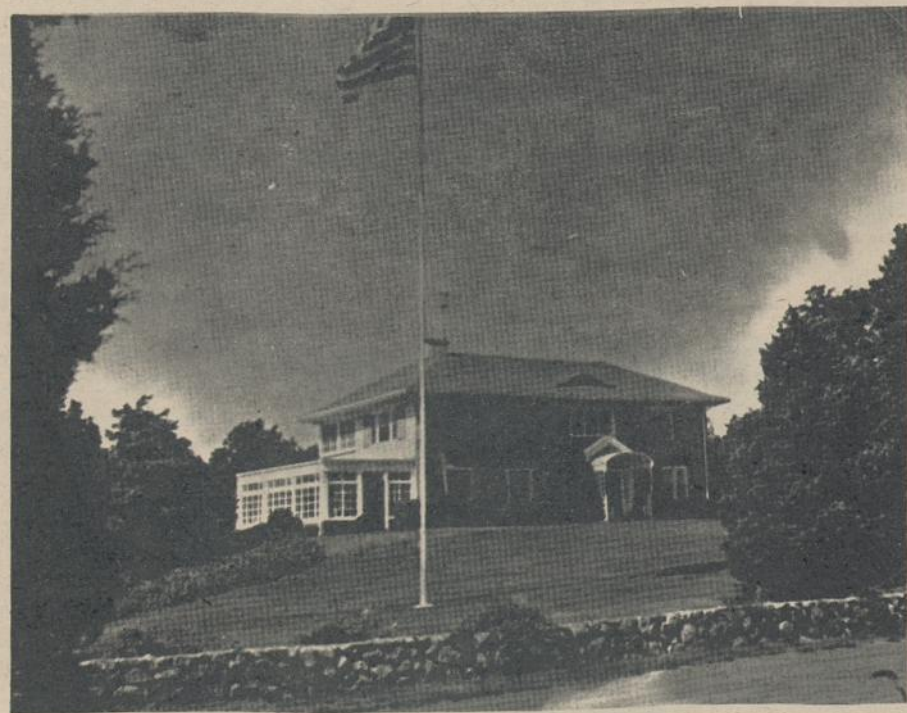
Gegužės 14 d. buvo pašventintas kartinis akmuo, įmūrijant į sieną įvairius dokumentus. Pašventinimą ir įmūrijimą atliko seselių rėmėjų valdybos pirmininkas prelatas Jūras. Į pašventinimą suvažiavo gana didelis būrys lietuvių iš įvairių kolonijų. Tarpe jų nemažai ir tokio amžiaus, kuriems tie namai greitai laiku gali būti reikalingi.

Pašventinus kartinį akmenį ir sugiedojus giesmę Marija Marija, buvo susirinkta į statomų namų salę, kur po kalbų, apreišos baigtos tautos himnu. Bostoniškis Juozas Vembrė padovanojo gražią Lietuvos tautinę vėliavą, kuri suplėvėsuos ant atidaromų namų, o vėliau puoš salę.

Senelių namai, tai milžiniška statyba. Bus trys sparnai ir koplyčia kylanti į viršų. Visos geležinės konstrukcijos jau baigiamos statyti. Cemento ir plytų sienos tarp tų geležinių rėmų jau kyla aukštyn įrengiama šildymo ir vėsinimo sistema, vedami vandente-

Be žodžių...

VIENA IŠ GRAŽIAUSIŲ VASARVIEČIŲ CAPE COD. PRIE PAT LIETUVIŲ MĖGIAMOS PAKRANTĖS. YRA ADOMONIŲ. SUINTERESUOTI VASAROJIMU KREIPKITES:

EAST BAY ROAD
OSTERVILLE, MASS 02655
Tel. (617) 428-2020 arba (617) 268-8764

CHICAGOJE ATKURIAMAS

LIETUVIŲ GOLFO KLUBAS

Prieš II Pas. karą Chicagoje sėkmingai gyvavo Lietuvių Golfo Klubas, veiklus ir gausus nariais. Šis Klubas, šalia sporto, reiškėsi ir lietuviškoje veikloje. Tačiau karas nutraukė Klubą gyvavimą.

Golfo entuziastams daugėjant, vėl atsirado pageidavimas atkurti Lietuvių Golfo Klubą Chicagoje apylinkėse. Šiuo tikslu grupė golfininkų iš naujų ateivių su buvusiais to Klubą nariais turėjo pasitarimą ir

vienbalsiai nutarė atkurti buvusį Lietuvių Golfo Klubą. Tai sudarytų pajėgų vienetą ne tik šio malonaus sporto atžvilgiu, bet ir tuo pačiu organizuotai įsijungiant į mūsų tautiškus darbus.

Susirinkimo dalyviai, kaip iniciatoriai, nutarė suruošti pradinį turnyrą sekmdienį, birželio 11 d., 11 val. ryto Coghill Country Club, 119 St. ir Archer Ave., Lemont, Ill. Turnyrui pasibaigus įvyks steigiamasis Klubos susirinkimas, kuriame bus renkama atkurto Klubos vadovybė ir aptariami tolimesni darbai.

Visi lietuviai golfo mėgėjai nuoširdžiai kviečiame gausiai dalyvauti šiame turnyre ir susirinkime, iš anksto užsiregistruojant telefonu: Inž. J. Baris — LU 2-5939, Inž. K. Biskis — WO 5-7867 ar Dr. V. Dargis — FI 5-2465.

Iki malonaus pasimatymo, Iniciatorių vardu,

Dr. S. Biežis.

ILLINOIS GYDYTOJŲ PAVASARINIS BALIUS

Balandžio 14 d. įvykęs Pavasario Balius South Shore Country Club patalpose praėjo su dideliu pasisekimu ir tautinės dvasios demonstracija dviejų aukų formoje: 500 dolerių paramine auka Lietuvių Operos "Gražinos" pastatymui ir 500 dolerių Lituanistinės mokykloms. Čekiai buvo įteikti Dr. Vytauto Taurero operos ir mokyklų prezidentams.

Nuotaikingą programą atliko Clevelando Vėjųnių muzikinis ansamblis. Buvo paskaityti kupletai. Šokiams grojo ir Vėjųnėms akompanavo Byansko orkestras.

Dr. Vytautas Tauras pristatė naujas valdybas 1967-1968 metams (draugijos ir Pagalbinio Vieneto). Pagalbinio Vieneto valdyba pasiliko ta

VIRŠUJE: Lietuvių Golfo Klubas Chicagoje atstieigimo iniciatoriai. Sėdi iš kairės: J. Kazanauskas, dr. S. Biežis, O. Biežienė, Tėv. J. Borevičius, S. J. Stovi: inž. E. Lapas, inž. R. Korzonas, inž. J. Baris, dr. V. Dargis, inž. T. Bukaveckas, M. Jagutis, S. Velbasas.

K. Biskio nuotrauka

pati, kuriai pirmininkauja Janule Vienužienė ir ryšininkauja Leontina Dargienė. Draugijos valdyba pristatyta sekanči: pirmininkas Dr. Vytautas Dargis, vicepirmininkas Dr. Romualdas Povilaitis; išdininkė Dr. Žukauskienė ir sekretorius Dr. Alfa Viliūnas.

Didelės padėkos už sėkmingą baliaus organizaciją yra verta Dr. Domanskienė ir jos štabas, gražiai patariant mūsų nusipelnusiam buvusiam pirmininkui Dr. Vytautui Taurui.

Dr. Vyt. Dargis

• Kun. Kęstutis V. Žemaitis, šv. Jurgio lietuvių parapijos Clevelande vikaras, atsiuntė pirmą \$10.00 auką Lietuvių Informacijos Centrai. Nemažesnės vertės auka yra kun. Žemaičio asmeniai labai kruopščiai surinkta 10 puslapių statistika apie lietuvių kunigus Amerikoje, kurių dvi kopijas jis prisiuntė Informacijos Centrai. Lietuvių informacijos Centro adresas yra: 5620 S. Claremont Ave., Chicago, Ill. 60636, tel. (312) REpublic 7-8400.

JAU REGISTRUOJAMI

Amerikos Lietuvių Montessori draugijos Vaikų Nameliai baigdami ketvirtuosius mokslo metus šį pavasarį išleidžia 28 "abiturientus". Tėvus kviečiame vaikučius registruoti kitiems metams jau dabar, kad užsitikrinti vietą rytinėje ar popietinėje klasėje. Informacijai prašome skambinti tel. 471-0250, arba PR 6-5518.

Amerikos Lietuvių Montessori Draugijos vaikų namelių, 2743 W. 69th St., Chicagoje, auklėtiniai prie meno darbų.

V. Juknevičiaus nuotrauka

HARTFORD

MENAS HARTFORDE

Gegužės lietingą dieną patekome į Hartfordo Moterų Ratelio surengtą Literatūros ir Meno vakarą. Ten rašytojas Landsbergis kalbėjo apie savo kūrybą. Kalbėjo dail. Vi da Krištolaitytė į mus savais paveikslais.

Krištolaitytė supranta žmogišką norą perkeisti išorinį gyvenimą vidiu. Ji žiūri į žmogaus spalvingą gyvenimą ir nesigaili nudažyti mūsų norus. Tai talentas, kuriuo Krištolaitytė dalina si su mumis.

Visi mes atsimenam Krištolaitytės paveikslus. Moteris prie lango; sėdinti moteris; stovinti moteris; figūra lauke; pieta; ecce homo. Taip veikslai, kurie kalba tik mums, nes toks yra žmogaus gyvenimas.

A. Gladkauskas

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

May Co. prez. Mr. Coy

May Co. prezidento vadovaujama Clevelando ugdymo komisija patiekė 7 punktų rekomendacijas, reikalingas miesto ugdymui palaikyti ir plėsti:

- įkūrimas regionalinės susisiekimo tarybos
- regionalinio aerodromo statyba
- Clevelando uosto reorganizacija
- tarpt. prekių parodos centro įkūrimas
- naujų pastatų įstai-goms statyba
- imtis žygių Clevelando geram vardui atstatyti
- aktyvesnis įmonių vadovų dalyvavimas Clevelando politikoje.

AUKURO LIEPSNĖS

Visos mokyklos turi chorų, visos dirba liaudies dainos ir šokio srityje. Bet ne visos turi laimę turėti mokytojus, kaip Oną ir Alfonsą Mikulskius.

Vysk. Valančiaus Lituanistinės mokyklos Aukuro ansamblis savo gegužės 28 d. koncerte parodė, kiek mūsų mokinių dainoje atsispindi mokytojo įnašas ne išreikalaujant, bent išmokinant dainuoti. Tie jaunųjų dainininkų ir kanklininkų perliukai ir išryškėjo ne tik paties mokytojo kūriniuose, bet ir žilviečiaus, M. Petrausko, M. K. Čiurlionio, F. Strolis kompozicijose.

Sudėtingas, gausus įvairiomis dainomis koncertas pritraukė nepaprastai daug susidomėjusios publikos. Jau pirmosiomis dainoms suskambėjus kilo nuotaika ir pasigėrėjimas.

Choras sudrausmintas, muzikaliai susiklausęs ir išlavintas. Mokinukai, atrodo, žino, ko nori mokytojas ir ko reikalauja choro organizacija.

Dainų pynė, lydimas (ir atskirai pasirodant) kanklių orkestro, pavairinta solo dalimis (suo dainavo Vida Grigonytė, Laima Vainigytė, Visv. Balas, R. Plodžinskis, A. Valiukas) parodė, kad Aukuro Ansamblių rodomas didesnis susidomėjimas, nei bet kurio kitu mokyklos choru. Ir iš tikrųjų, tai yra mūsų mokyklinio jaunimo pažiba.

Dainų repertuaras (Pie-menėlių raliavimas, Lopsinė lėlyte, Lietuvos paukščių daina, naujai sukurta

VIRŠIJ: Vietname žuvusio karo lakūno Gedimino Eidukaičio laidotuvis Clevelande. Viršij tėvai, seserys ir artimieji. Apačioje Clevelando įgulos kariai prie karsto laiko JAV vėliava. J. Garlos nuotr.

A. Mikulskio ciklas ir kt.) rodo, kaip kruopščiai dirbama ne kaip mokyklos dainavimo pamokoms, bet lietuviškos dainos meilei ir lietuvių kultūros reprezentacijai.

Aukuro koncertas buvo ne eilinė mokyklos šventė,

bet tėvų, mokytojų ir visuomenės bendro pasišven-timo ir darbo vaisius.

Tai džiugina ir uždega naujas liepsnes lietuviškame aukure.

- Adv. Nadas Rastenis, Kristijono Donelaičio Metų vertėjas į anglų kalbą, su ponia Juie (Bairukonyte) gegužės 31 d., grįždami iš knygos išleistuvių iškilmų Los Angeles, atsiėmė Dirvos redakcijoje.

Cia jie susipažino su Dirvos leidimo darbu, įsigijo knygų ir palinkėjo gražios ateities spaudos darbe.

SPALIO 21 ir 22 D. Vaidilos teatro pastatymas A. Rūko "Keturis Kėliauninkai".

SPALIO 28 D. Tradicinis "Lithuanian Village" Inc. balius - koncertas.

LAPKRIČIO 4 D. Korp! Neo-Lithuania metinis balius.

LAPKRIČIO 11 D. LVS Ramovės rengia Kariuomenės Šventės Minėjimą

1968

SAUSIO 20 D. Šv. Kazimiero lit. mokyklos "Suktinio" tautinių šokių grupė ir Vaidilos Teatras Nauj. parapijos salėje stato 3 veiksmų baletą-vaidinimą.

VASARIO 24 D. Lietuvos Budžiams Remti Valdybos tradicinis vakaras Šv. Jurgio parapijos salėje.

GEGUŽĖS 30 - BIRŽELIO 1 D. Amerikos Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjungos suvažiavimas ir balius.

NAUJOSIOS PARAPIJOS RAJONE

Euclid Barber Shop
559 East 185 Street
lietuvis kirpėjas — Vincas Gelgotas.

Kirpykla atidara nuo 8 val. ryto ligi 6 val. vak., išskyrus trečiad. šeštadieniais ligi 5 val. vak.

(61-66)

IŠNUOMOJAMI

3 kamb., be baldų ir vonia. 1053 E. 71 gt. pasir. viršuj ar apačioj.

Teirautis 361-0989.

(62-64)

EAST ST. LOUIS

BALETO VAKARAS

Caseyville klubai ir kiti įtakingi rėmėjai, kad papildyti Caseyville bibliotekos statybos fondą, šių metų birželio mėn. 17 d., 8 val. vakare rengia baletą vakarą Webster mokyklos salėje, Collinsville, Ill.

Programą išpildys baletų artistė Irena Gintautienė-Adomavičiūtė ir jos baletų studijos mokinės.

Programos pirmoje dalyje bus Rachmaninovo piano koncerto fragmentas ir preliudas; Chopino etudai; M-de Falla Ispanų šokis ir ištraukos iš baletų. Antroje programos dalyje bus duodamas 2 veiksmų baletas "Vengrų Fantazija" pagal Liszto muziką. Libreto ir choreografija Irenos Gintautienės.

Apylinkės lietuviai ir jų draugai kviečiami nepraleisti retą progą ir atvykti pasigėrėti šokio menu, kartu paremiant kilnų kultūrinį reikalą.

(jb)

NEW JERSEY

NEW JERSEY LIETUVIŲ TARYBOS VEIKLA

New Jersey Lietuvių Tarybos dvimetinis suvažiavimas įvyko šv. Jurgio D-jos salėj, Newark. Dalyvavo 17 organizacijų 51 atstovas. Suvažiavimą atidarė N. J. L. T-bos pirm. inž. V. Mėlinis. Pirmininkavo Antanas Rugys, sekretoriavo Leonas Morkūnas. Valdybos pranešimą padarė pirm. V. Mėlinis, o kontrolės komisijos aktą perskaitė Leonas Morkūnas. Po diskusijų pranešimai buvo priimti ir valdybos veikla už paskutinius du metus užgirta.

Atstovai atvyko iš Elizabeth, Patersono, Kearny, Harrisono, Nutley, Orange, Union, Irvington, Hillside, Matawan, Farmingdale ir Newarko.

Valdybos bei kontrolės komisijos rinkimų reikalu didelė dauguma atstovų pasisakė už tą pačią valdybą ir kontrolės komisiją. A. Kazanauskienė atsisakius iš valdybos, į jos vietą išrinkta Marytė Stonytė ir du kandidatai: Al. Kačanauskas ir Petras Lany.

Pasitarta dėl 1968 metų Lietuvos Nepriklausomybės minėjimo. Sutarta, kad minėjimas vyks Newark visų New Jersey lietuvių vardu ir bus sudaryta speciali komisija iš New Jersey L. B. apygardos ir kitų organizacijų atstovų. Pasiruošimas greitu laiku bus pradėtas, kad gavus tinkamas patalpas ir galimai žymesnius dalyvius iš amerikiečių ir lietuvių.

A. S. Trečiokas

PADĖKA

JAV Lietuvių Bendruomenės Kultūros Fondo valdybos desimtmėčiui atžymėti kilęs Bendruomenės vadovybės sumanymas sutelkti Fondui lėšų, sėkmingai įgyvendintas. Tasai lėšų telkimas, vykdytas praeitais metais rugsėjo 5 — spalio 15 davė \$13,805.00.

Tuo vajumi efektingai paremtos Bendruomenės apylinkės, kurios už talkininkavimą pagal susitarimą gavo \$2,176.00 ir Chicagos apygardą \$1,500.00.

Kultūros Fondui lieka apčiuopiama suma, kuri gražiai parems Fondo lietuviškos kultūros darbą.

Dabar, kai vajeus apyskaita baigta, jaučiu malonią pareigą, kaip buvęs to vajeus pirmininkas, ne tik dalintis su visuomene tuo malonių pasisekimo jausmu, viešai išreikšti pasigėrėjimą jautriu bendro intereso supratimu, bet ir pareikšti mano nuosirdžiausią padėką visiems aukotojams, lietuviškos spaudos ir radijo vadovybėms, visiems bendradarbiams bei talkininkams. Ypatinga padėka tenka J. Janušaičiui, kuris vajeus reikalu parase ir paskelbė apie 20 straipsnių spaudoje, paskaitininkui prof. Klimui, rašytojams J. Jankui ir A. Gustaičiui ir desimtmėčio baliaus parengimo vadovybei p. Gradinskienei.

Su meile, gražia bendradarbiavimo dvasia, nebijodami darbo ir pasišventimo, mes daug galime ir daug galėsime. Nenuleiskime rankų ir Dievo palaima bus su mumis.

dr. Leonas Kriaučiūnas
Kultūros Fondo Vajeus K-to Pirmininkas

WANTED EXPERIENCED TOOLMAKERS

For Die and Fixture work. Must be able to do work on their own. Small tool room, good hourly rates & benefits.

Call between 9-4
PREMIER MFG. CORP.
1985 W. 85th St., Cleveland, Ohio
216 — 281-9260

(58-67)

MAJOR LEAGUE PRO SOCCER FOOTBALL
CLEVELAND STADIUM

Trečiad., birželio 7 — 8 val. vak.
CLEVELAND-STOKE CITY (ANGLIJA)
PRIEŠ LOS ANGELES (WOLVERHAMPTON-ANGLIJOS)

Biliety kainos:
Ložės, rezerv. bil. \$5, \$4, \$3
Bleachers \$2
(Tik rungtynių dienai)

Įsigyti:
Richman's
736 Euclid
ar
Stadione — Gate A

Naturally
SUPERIOR SAVINGS
SINCE 1909

13515 EUCLID AVE.
6712 SUPERIOR AVE.
CLEVELAND

HOME and
REMODELING
LOANS
....
INSURED SAVINGS

JAKUBS & SON
FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui
Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licėnsijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue EN 1-1763
936 East 185th St. KE 1-7770

HELP WANTED MALE

THE CLEVELAND PNEUMATIC Tool Co.
3784 E. 78 St.
Cleveland, Ohio
341-1700

A Subsidiary of
PNEUMO-DYNAMICS Corp.

MACHINISTS TO WORK ON AERO SPACE MISSILE and Aircraft Components
KELLER-HYDROTEL
Contouring and profiling Machines

HORIZONTAL BORING MILLS
TURRET LATHES
GAP TURRET LATHES
ENGINE LATHES
MILLING MACHINES

RADIAL DRILLS
NUMERICAL CONTROLLED MACHINES

GAUSITE GERĄ VALANDINI ATLYGINIMĄ IR VISUS PRIEDUS.

Interviewing Hours 8:15 A.M. to 5 P.M.
OR CALL
341-1700
for an interview convenient for you.

AUTOMOBILIŲ GAMYBOS APŽIŪRĖJIMAS

Esu paprašytas pranešti ir pakviesti clevelandiečius lietuvių atsilankyti ir automobilių gaminimo apžiūrėjimą — General Motors Co. Fisher Body Division, 20001 Euclid Ave.

Lankymosi laikas liepos 7 d. nuo 12 iki 7 v. v. Patariu lankytis nuo 12 iki 4 v.

Šiuo metu kas valanda pagaminama 34 automobiliai. Įėjimas laisvas. Lankytojai bus apdovanoti suvenyrais ir pavašinti.

Lankytojai galės stebėti kaip moderniškiausios mašinos be žmogaus atlieka įvairius darbus.

I šia įmonę įvažiuojant bei įėjimas iš Euclid Ave. Kitus nurodymus suteiks įmonės pareigūnai.

F. Eidimtas

CLEVELANDO PARENGIMŲ KALENDORIUS

BIRŽELIO 10 D. Studentų Sąjungos ruošiamas Finis Semestri Lietuvių Salėje.

BIRŽELIO 11 D. Akademinio Skautų Sąjūdžio Clevelando skyriaus iškilminga Pavasario suėiga.

BIRŽELIO 18 D. Birželio įvykių minėjimas. Pamaldos abejose bažnyčiose, Programa Lietuvių Kultūriniam Darželyje, Rengia ALT skyrius.

BIRŽELIO 25 D. LVS Ramovės gegužinė.

LIEPOS 9 D. Lietuvių Budžių plaukymo diena Neff Rd. uoste, prie N. Liet. parapijos.

RUGSĖJO 2 ir 3 D. Pasaulio ir Amerikos Lietuvių Gydytojų suvažiavimas Clevelande.

RUGSĖJO 24 D. 4 val. p.p. sol. Aldonos Stempužienės rečitalis Muzikos Instituto salėje.

RUGSĖJO 30 D. -- Dirvos metinis balius, Šv. Jurgio parapijos salėje.

SPALIO 14 D. LTM Čiurlionio ansamblio metinis koncertas - balius.

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

• Dr. Alberto Geručio, Lietuvos pasiuntinybės patarėjo Šveicarijoje straipsnis antrašte "Organe der Sowjetpolitik in Litauen" buvo atspausdintas balandžio 23 dieną, sekmadienio laidoje šveicarų laikraštyje "Neue Zuericher Zeitung".

• Akademikų Skautų Sąjungos suvažiavimas įvyks

liepos 1-4 dienomis Pottawattamie vasarvietėje. Nariai registruojasi pas fil. E. Vilką, 12601 So. Stewart, Chicago, Ill.

• A. a. Dr. Justino Petkevičiaus atminimui, nemažas būrelis draugų, suprasdami velionies karštą meilę tėvynei ir norėdami jo vardą įamžinti, paskyrė aukų Lietuviai Tautos Fondui.

Kas dar norėtų prie to kilniausio įnašo prisidėti, aukas skirtas "Lithuanian Foundation" prašome siųsti: Genė Šlapelis, 4 Harvard Lane, Commack, New York 11725.

• LB Tarybos rinkimų rezultatuose (Dirva Nr. 62) įsibrovė klaida. III-joje apygardoje atstovu išrinktas ne V. Pauža, bet inž. K. Keblys. V. Pauža liko kandidatui.

• Julius Vėblaitis, mokytojavimo bei kalbų ir literatūros pasitobulinimo tikslais išvyksta į Vokietiją. Jis yra gavęs kartu su kitais 72 mokytojais Amerikos valdžios stipendiją studijuoti Muencheno Universitete.

Mokytojas J. Vėblaitis dėsto vokiečių kalbą New Jersey Edisons apskrityje, John P. Stevens aukštesniojoje mokykloje.

MIRĖ KAZYS KUČINSKAS

Los Angeles mieste, Cal. gegužės mėn. 19 d. staigiai darbe širdies liga mirė Kazys Kučinskas. Palaidotas gegužės 23 d. Kalvarijos kapinėse su bažnytinėmis apeigomis.

Kazys Kučinskas gimė 1910 m. širvaičių kaime, Švėkšnos valsč., baigęs Švėkšnos "Saulės" gimnaziją.

VAIZDAI IŠ BAČIŪNŲ PAGERBIMO CHICAGOJE

VIRŠUJE: Sukaktuvinė p. Bačiūnai prie garbės stalo. Iš kairės: J. Daužvardienė, Lietuvos atstovė Washingtono J. Kajeckas, Marijona ir Juozas Bačiūnai, p. Kajeckienė, VLIK pirm. dr. J. Valiūnas, V. Olienė, gen. konsulas dr. P. Daužvardis ir p. Adamkavičiai.

APACIOJE: Dalis svečių p. Bačiūnams suruoštame pagerbime.

A. Gulbinsko nuotrauka

zija, stoja į Klaipėdos Prekybos Institutą, kurį baigęs dirbo įvairiose įstaigose. Buvo karys asperantas, priklausė kelioms organizacijoms. Prieš apleidžiant Lietuvą mokytojavo Švėkšnos "Saulės" gimnazijoje.

Lietuvoje liko žmona ir 3 vaikai, kuriais velionis rūpinosi siųsdamas siuntinius.

Kazimieras buvo susipratęs patriotas lietuvis, visų mėgiamas ir gerbiamas.

Likusios giminės, draugai ir pažįstami pergyvena staigią ir nelauktą, ankstyvą jo mirtį. (jg)

Juozas ir Marijona Bačiūnai. Jiems suruoštame pagerbime pradeda šokių... A. Gulbinsko nuotrauka

Korp! Neo-Lithuania Filisteriui

JONUI VALIUKĖNUI

mirus, širdingiausią užuojautą reiškia-

me žmonai MARIJAI, dukrai DELIJAI

ir visiems giminėms

K! NL Filisterių Sąjunga
New Yorke

Mylimai sesutei, mokytojai

A. + A.

JUZEI ŽVIRBLYTEI

mirus Vilniuje, velionės brolių kun. JO-

NA ŽVIRBLI, uolų tautinės minties ir

krikščioniškosios meilės puoselėtoja bei

Dirvos rėmėja giliai užjaučia

Dirvos Redakcija

JAV karo aviacijos lakūnui leitenantui

A. A.

GEDIMINUI EIDUKAIČIUI

žuvus, jo tėveliams, seserims ir gimi-

nėms, didžio skausmo valandoje, reiškia-

kiame gilią užuojautą

Z. ir M. Tamčiai,
V. ir G. Sakai,
A. ir G. Karsokai,
J. ir U. Stoškai.

PADĖKA

Š. m. gegužės mėn. 13 d. atsiskyrė iš mūsų tarpo Amžinybėn mūsų mylimas brolis ir vyras JUOZAS KAVALIŪNAS.

Nuoširdus dėkui visiems, suteikusiems jam paskutinį patarnavimą gausiai lankydamis laidotuvių namuose, Detroite, dalyvavusiems šv. Mišiose šv. Antano bažnyčioje ir dalyvavusiems laidotuvių apeigose. Taip pat nuoširdus dėkui Detroito lietuvių kunigams atlikusiems laidojimo apeigas. Nuoširdžiai dėkojame visiems užpirkusiems mišias, atsiuntusiems gėles, ir taip pat išreiškusiems užuojautą per spaudą, raštu, bei asmeniškai. Visiems artimiesiems bei draugams pranešu, kad Mišios Clevelande už brolio Juozo sielą bus birželio mėn. 4 d., 7:30 val. ryto šv. Jurgio bažnyčioje.

Brolis Antanas

A. A.

JONUI VALIUKĖNUI

netikėtai mirus, jo šeimą ir artimuosius nuoširdžiai užjaučia ir kartu liūdi

Juozas ir Janina Maurukai

A. A.

JONUI VALIUKĖNUI

mirus, jo žmonai MARIJAI, dukrai DELIJAI ir jo artimiesiems reiškia gilią užuojautą ir kartu liūdime

Vanda, Alfonsas ir krikštasūnis
Vytautas Valavičiai

A + A

JONUI VALIUKĖNUI

mirus, žmonai MARIJAI, dukrai DELIJAI ir artimiesiems reiškia nuoširdžią užuojautą

Edmundas ir Stasė Vaitkai

Brangiam bičiuliui

JUSTINUI PETKEVIČIUI

per anksti mus palikus, jo žmonai NIJOLEI, dukrai INAI ir sūnui TADUI gilią užuojautą reiškia

Aldona ir Stepas Mackevičiai

A + A

A. ANDRIUŠAIČIUI

mirus, jo liūdinčiai žmonai, dukterims MACIULIENEI ir LIKANDERIENEI ir kitiems giminėms bei artimiesiems nuoširdžią užuojautą reiškia

San Francisco Apylinkės
Lietuvių Bendruomenės Valdyba